

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

UR INNEHÅLLET:
TVÅ KVINNOR
UR TOLSTOYS LIV
FÖRFATTARENS SVENSKA
SVÄRDOTTER BERÄTTAR OM
HEMLIVET PÅ JASNAJA POLJANA
*
"MIN DOTTER SKA UTOM-
LANDS FÖR SPRÅKET"
Vart bör hon vända sig?
*
HEMMA HOS
MISS MANVILLE
I NEWYORK
*

PRINSEN
SOM TRÄDGÅRDS-
MÄSTARE

HÖSTSKÖRD HOS PRINS
WILHELM PÅ STENHAMMAR.

SPECIALFOTO
FÖR IDUN.

PF

Bevara flickans
vackra hy

Den naturliga charm, som
männen beundra, ligger inom
räckhåll för Eder. Följ dag-
ligen naturens enkla regel, som
leder till naturlig skönhet och
en strålande hy.

IFRÅGA om skönhet är en smula försiktighet mera värd än mängder av dyrbara kosmetiska medel. Tusenden ha lärt, att det är jämförelsevis lätt att bevara skönheten — medan det knappast finnes något mera beklämande än de fåfänga försöken att återförvärva naturlig charm med konstlade medel.

Det verksamaste sättet att uppnå naturlig charm är att följa naturens enkla regel. Det är den naturliga skönheten, som männen beundra. Det veta de kvinnor, som bevarat flickarens friska hy.

Att göra det till en självklar sak, att dagligen tvätta ansiktet med en verkligt god toilettvål, som kan hålla porerna öppna och göra huden smidig och frisk, är det första steget mot naturlig skönhet.

Använd endast en verkligt god toilettvål
Vilken tvål som helst duger dock icke. En

daglig behandling med palm- och olivoljor — sådana de äro att finna i Palmolive-tvålen — är vad som kräves. Palmolive-tvålen har bevarat mera ungdomsskönhet och naturlig charm, än Ni någonsin tänkt Eder.

Gör detta morgon och afton

Tvätta ansiktet omsorgsfullt med den milda Palmolive-tvålen. Massera löddret varsamt in i huden. Skölj därefter grundligt, först med varmt och därefter med kallt vatten. Om huden har benägenhet att bliva torr, använd då en smula Cold cream — det är allt. Gör detta regelbundet, i synnerhet på aftonen. Använd puder och smink om Ni vill, men låt det aldrig sitta kvar över natten. Oren hy blir ofta följderna därav.

Undvik detta misstag

Tro icke att varje tvål av grön färg, som uppgives vara tillverkad av palm- och olivoljor, är detsamma som Palmolive.

PALMOLIVE

Tvål

Palmolive-tvålen är orörd av
människohand, tills Ni själv
öppnar förpackningen. Den äkta
Palmolive-tvålen säljes aldrig
utan sitt gröna omslag.

PALMOLIVE A/B, SVEAVÄGEN 21, STOCKHOLM

K R Ö N I K A

OM EN FUL VANA, EN OVANA OCH EN DROTTNINGS BADVATTEN

ATT SOLIDARISKA ARBETARE ÄRO ganska betydligt förargade på osolidariska kamrater, det kan jag förstå. Att de då och då ge strejkbrytarna ett kok stryk, det kan mitt svenska temperament också förstå. Men vad jag absolut inte förstår är svenska arbetares, man vore frestad att säga sed, att gå tio mot en, då det gäller misshagliga individer.

Nu läser jag återigen hur tre män, därtill beväpnade med betsmän och boxhandske, överfaller en fjärde och slår honom till marken, varefter man fortsätter, att slå den blödande, sanslöse mannen!

Motivet till våldshandlingen anser den slagne själv vara, att han vid ett eller annat tillfälle uppträtt »osolidariskt». Bl. a. var han arbetsvillig under kolstrejken för något år sedan.

Det anses, och med rätta, att »förlust av medborgerligt förtroende» utöver strafftiden är ett inhumant och onödigt pålägg på straffet. Men att hålla en människa för suspekt under hela hans liv, förfölja honom och hans familj intill tredje och fjärde led, för ett en gång begånget brott, vartill kanske nöd och umbäranden drev honom, det anse svenska arbetare som höjden av finess. Obs! Jag sätter inte brott med citationstecken utan antar arbetarnes synpunkt att strejkbrytarbrott är brott. Lika fullt finner jag förföljelsen mot dem, som en gång varit strejkbrytare, grym och inte vittnande om mera broderskänsla hos arbetare än vad som finnes hos det föraktade borgarsamhället.

Jag vill gå ändå längre och antaga att »osolidaritet» är världens förskräckligaste brott. Ändå kan det aldrig försvaras, att två (för att inte säga tio) slå en tredje! Det är »unfair» i allra högsta grad. Alltid en skam, men alldeles särskilt en skam hos en idrottsnation, som väl borde lärt sig vad sportmanship är. När den nu, tyvärr, inte tycks ha begreppet medfött.

Här läser vi lagen för våra barn, om de skulle ge sig i slagsmål med en svagare. Vore det inte allra största skäl att arbetarpressen läste lagen för sina läsare och öppnade deras ögon för att, hur avskyvärd och feg och föraktlig en människa synes en vara, så är man avskyvärdare, fegare och föraktligare själv, om man överfaller honom, inte en mot en, utan en masse.

Usch, det är ruskigt. Jag gitter inte skriva om det mer. Jag skäms på de solidariskas vägnar, de där med boxhandskarna och betsmannet, tre man högt mot en fattig krake.

*

Fast det hade hållits omkring hundra föredrag om dagen på historiekongressen i Oslo skulle det, enligt programmet, exekveras omkring 40 tal på festbanketten! Mitt i maten.

Dock, när man kommit till det tjugonde talet strejkade kongressen. Talarens röst drunknade i det allmänna sorlet. De återstående 20 talen måste slopas.

Heder åt sådana historici! Ty ju mindre ceremonier, ju mera kultur. Eller vada inte zulukaffrer, buschmän och yunga-yangane-grer i ceremonier? Kanna de någonsin företa sig minsta grand utan besvärjelser och krumelurer? Nej. Hela deras liv, deras födelse och död, är ett iakttagande av meningslösa och dödstråkiga former.

Och vidare. Hur mycket omständliga ceremonier, rangspekulationer och högtidliga krångligheter, erbjöd inte en festmåltid under medeltiden! Det var inte att utan vidare hugga in på det helstekta vildsvinet, inte. Och hur var det under renässansen, fri som den tiden annars var? Kunde man bjuda på en giftbägare i all enkelhet? Nej då, det var så mycket former och krusiduller också då, att det faktiskt hände att värden glömde bort sig och lapade i sig giftet själv.

Historikerna ha brutit med en tröttsam tradition och bett att få »fläsket för sig och svinahårna för sig». Alla de som pinats av dåliga tal, långa tal och ideliga tal till god mat, som är ämnad att ätas med ro, bringar dem sin hyllning. Leve historiekongressen i Oslo, leve den!

*

Äntligen tycks Mälardrottningen kunna ha förhoppningar om en smula renare badvatten! Stackare, här göra vi allegorier av henne, en Afrodite uppstigande ur havets skum. Och så är hon egentligen bra mycket mera lik en gammal kloakrätta, som simmar omkring i slaskvatten.

När man ligger och plaskar i västkustens

En stolt moder är säkert fru Anna Lundqvist, som här ses i sitt hem tillsammans med sin son »Mälarn», Erik Lundqvist. Dennes olympiska rekord i spjutkastning gav Sverige en guldmedalj i Amsterdam och hans senare världsrekord i Stockholms Stadion torde höra till en av idrottshistoriens glansfullaste bragder. (Blomqvist, Falun, foto.)

salta hav bland rödmaneter, men annars inte bland någonting, erfar man en känsla av skamsen medkänsla med den arma Mälardrottningen, som visserligen fått sina knän omsedda av Forseth, men som annars är hjälplöst utkastad mitt i orenlighet av alla slag. Inte bland osynliga små mikrober, utan bland det mest oaptitliga avfall.

Det är underligt, vi förhäver oss lätt och ledigt över gångna tider, (se föregående avsnitt av krönikan!) men ha vi verkligen någon anledning att förhäva oss? På detta brukar svaras: se vår hygien! Och jämför den med flydda tiders.

Ja, nog ser man vår hygien. Hela Strömmen är full av bevis för den! Förr i världen slog husmödrarna slaskhinken i de öppna rännstenarna, nu slå vi allt vårt slask i det vatten vi sen bada i. Vilket som är snyggast är en smaksak, ett faktum är att staden är en hundrafalt större avfallsproducent nu än förr.

Vi förvåna oss över att icke pest och sjukdomar av alla slag ödelade det medeltida Stockholm. Kanske det inte var så förvånande: vi klara oss ju utan större epidemier nu med.

*

Frankrike har skänkt Belgien en »vierge casquée» att uppställas framför det nya biblioteket i Loewen.

En madonna med stål hjälm och med barnet på armen. Det lilla barnet ser sorgset och förvånat ut. Jag undrar inte på det: mycket har det varit med om under årens lopp. Det har sett sin moder prydas med pärlor och diadem, prydnader som hon alls icke bar i stallet, men det har i alla fall dröjt mer än 1900 år innan Gudsmo- dern fick krigarhjälm.

Men nu har hon fått det. Hon har fått en stål hjälm, modell världskriget 1914, under glorian.

Efter nästa världskrig kanske den lille Kristus får gasmask. Den som lever får se. Om det nu alls blir några överlevande.

Det finns en gravsten på Fiskebäckskils kyrkogård. Den är rest över en engelsman och en tysk, som en gång efter ett av Nordsjöslagen spolades i land på ön. På stenen står Wallins Jordens oro viker.

»Graven allt förlikar, himlen allt förklarar.»

Jag kan inte hjälpa att jag tycker, att det lilla svenska fiskläget visat prov på bättre förstånd och bättre smak än de herrar, som reser en vierge casquée framför ett bibliotek. Framför en byggnad alltså, avsedd att rymma all världens samlade visdom, all världens finaste kultur.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom

HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

VAD VÄLJER NI I VALTID?

DAMERNA DEKLARERA

Ingeborg Hegardt.

Fosterland och svenskhet — högerns ideal.

Varför jag är högerkvinna?

Jo, därför, att jag se'n min tidigaste

barndom varit brinnande fosterländsk, och högern är det parti, som mest av alla håller på fosterländska intressen framför parti- och klassintressen.

Endast högern har alltid nitälskat för försvaret, högern är det parti, som försöker att i möjligaste mån skydda Sveriges näringar från utländsk konkurrens, som håller jordbruket om ryggen, och som över huvud taget alltid strävat och strävar för, att vi skola få vara fria medborgare i ett fritt land.

Bondeförbundarna tyckas ej veta vad de vilja, de frisinnade vet man ej var man har — liberal — det är högern tillräckligt, om man ser till det liberala begreppets kärna.

Vad socialisterna beträffar, så ha de dömt sig själva till ett ofosterländskt parti i och med att de gå i allians med kommunisterna, som enligt socialdemokratiska partichefens egna ord utmärka sig för »fullständig frånvaro av moraliska hänsyn.»

För mig är alltså högern det enda möjliga partiet. Ingeborg Hegardt.

Ytterlighetsidéerna kunna icke frälsa mänskligheten — en liberal röst.

»Man föds liberal» yttrade en gång i ett föredrag professor Knut Kjellberg. Alltså är det intet att yvas över om man föds med ett hjärta som inte kan slå sig till ro, som måste reagera inför fördomar och orättvisor, oförskyllda lidanden och orättfärdighet i samhällsförhållanden. Och kvinnornas historia har mycket därav att förtälja. Och den mur de ständigt stött på vid sina försök att nå fram till större utvecklingsmöjligheter och rättvisa lagar har ju varit konservatismen som princip. Att kvinnorna till enskilda högerrepresentanter haft anledning stå i stor tacksamhetsskuld skall varken förnekas eller glömmas.

Men det har i stort sett varit de liberala, de frisinnade, som tillvaratagit och främjat kvinnornas bästa — liksom andra tillbakasatta samhällsgrupper — innan dessa kunnat taga hand om sig själva. Liberalismens historia i vårt land har glans och höghet över sig. Och framtiden tillhör den, det är min övertygelse, där har den alltjämt sin stora uppgift. Den verkligt frisinnade grundskådningen är nog den säkraste grunden för ett rättssamhälle. Ytterlighetspartier, från vilken sida de än framträda, torde icke kunna bjuda

Ellen Hagen.

Thyra Tvengström.

Ingeborg Björklund.

Det sägs mer än vanligt i dessa dagar att kvinnorna sakna politiskt intresse och politisk kunskap. Om det skulle vara någon, som vill hjälpa upp denna ev. brist hos sig själv, torde nedanstående uttalanden av kvinnliga representanter för de olika partierna — det finns gott om dem att välja på! — ge en lämplig tankeställare. Rösträtten gav för visso inte endast rättigheter, den gav också skyldigheter!

den nödvändiga eller gagneliga lösningen av tillvarons problem för ett folk som vårt. Den personliga självständigheten, individuell handlingsfrihet måste kunna bevaras vid sidan av en för allmänt väl besjälad solidaritetskänsla. Jag har tyckt mig finna att de frisinnade fått anslutning ur alla samhällslager och att denna riktning i svensk politik står den icke klassbetonade delen av svenska folket närmast. Därför önskar jag den framgång.

Ellen Hagen.

Folkknykterheten måste hävdas — en frisinnad röst.

Ett av mina tidigaste sociala intressen var nykterhetsfrågan, som jag genom medlemskap i S.S.U.H. kom i kontakt med redan vid unga år. När jag senare under mina studentår — väl närmast som en reaktion mot den chauvinism, som år 1914 gjorde sig så bred icke minst inom studentkretsar — började fundera över var jag politiskt hörde hemma, föll det sig därför ganska naturligt att det blev det frisinnade partiet, som tilldrog sig mina största sympatier.

Sedan jag närmare lärt känna detta parti och dess ledande män och kvinnor, har jag stärkts i den förvisningen om att partiet ärligare och rationellare än andra politiska grupper vill verka för de samhällsfrågor, som närmast väckt mitt sociala och politiska intresse, nämligen frågan om freden, om folkuppfostran och i samband därmed om den allmänna folkknykterhetens höjande. Då jag tror att dessa viktiga samhällsangelägenheter i den nuvarande politiska situationen bäst främjas genom en politik efter frisinnade linjer, skänker jag det Frisinnade folkpartiet icke blott mina sympatier utan även i mån av förmåga min arbetskraft. Thyra Tvengström.

Kommunismen ger oss världsfred.

Det är nog vanligen lättare för en kamel att gå igenom ett nålsöga än för en borgare att bli kommunist.

Det fanns i Neros Rom ingen låghet och intet brott, som inte tillvitades de kristna.

Elin Wägner.

Maja Björkman-Broberg.

Det finns i våra dagar ingen låghet och inget brott som inte, i borgerliga kretsar, tillvitats bolsjevikerna, och inget annat parti

är så förföljt. Kommunismen har i denna dag, världen över, fler martyrer än kristendomen hade för nittonhundra år sedan, och den kommer likväl att segra, hur mycket den än förföljs, tack vare sin storartade andliga makt, och sina martyrer. Och ändå är evangeliet nästan detsamma som det kristna: alla människor är bröder! Låt oss älska varandra! De yttersta skall vara de främsta! Den som inte vill arbeta skall inte heller äta! Men på dessa två tusen åren har läkekonsten gått framåt. Man har lärt sig att det inte hjälper med besvärjelser varken mot ett kroppsligt eller ett samhälleligt ont. Man har lärt sig sätta handling bakom orden. Det finns människor, som inte vet vad altruism är. Bort med dem! Mänskligheten har knutits tätare samman genom de ökade kommunikationerna och lärt sig överblicka sina egna sjukdomar. Den måste saneras från lättingar, hänsynslösa individualister, krigshetsare och giftgaskemister.

Jag är kommunist, därför att endast kommunismens seger kan göra världsfreden till en verklighet. Det rustas nu mer än 1914. Sovjetunionen (som äger den procentuellt minsta armén i hela världen, vilket varje militär handbok kan upplysa om) är den enda stat, som framlagt ett verkligt effektivt avrustningsförslag i Nationernas Förbund. Fredspakter (utan garantier) har nog underskrivits i N. F. men aldrig ett så radikalt förslag som det ryska att ömsesidigt skrota ner all krigsmateriel. Förslaget utskrattades, vilket egentligen borde vara nog för att göra varje tänkande människa till kommunist. Jag har aldrig i mitt liv sett sådan fredspaganda i teater och film som i Sovjetunionen och kriget så hänsynslöst avklätt alla vackra fraser som där. Det är sant att kommunisterna undergräver disciplinen i arméerna för att soldaterna i alla länder i det avgörande ögonblicket ska säga: Vi vägrar att gå ut för att mörda våra bröder. Är detta orätt? Nej, det vågar ingen öppet säga, att det är. Men man svarar med att tala om »fosterlandsförräderi». Den franske kommunisten och författaren Barbusse har sagt: Låt oss gömma fosterlandskärleken i våra hjärtan, men låt oss kämpa för människokärleken! Fosterlandskärlek i motsats till människokärlek är avskyvärd. Mänskligheten är inte bara större

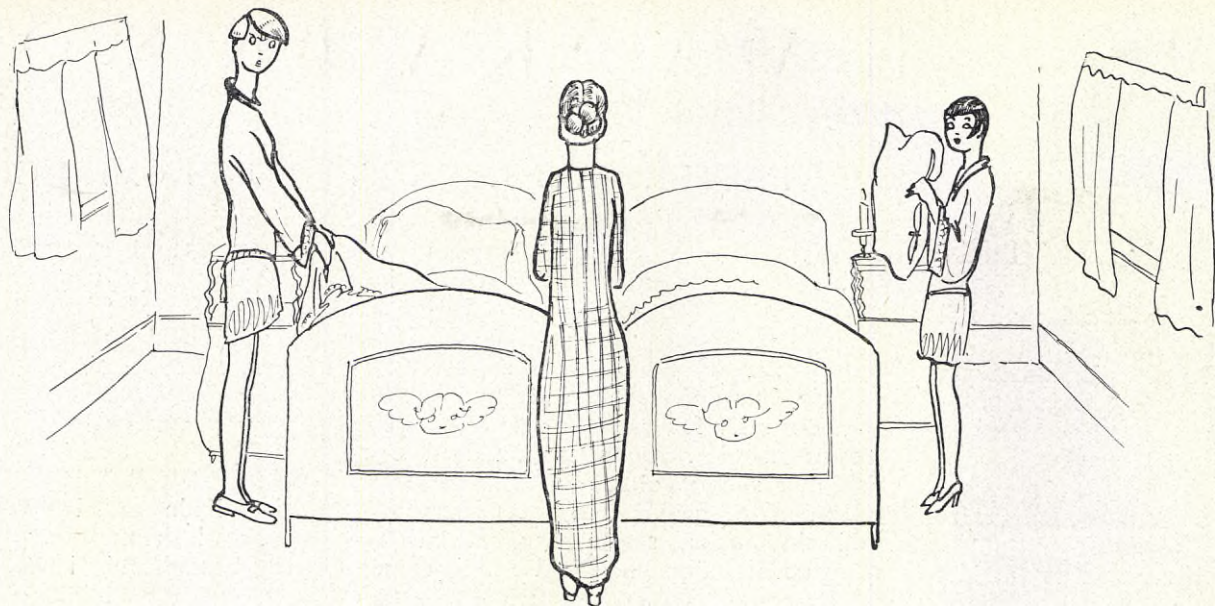
(Forts. sid. 863.)

Ekströms

Fästmjöl

Orebro Kem. Tekn. Fabrik

“MIN DOTTER SKA UTOMLANDS FÖR SPRÅKET”

ÄRO DE SVENSKA FLICKORNA BORTSKÄMDA?

NÅGRA RÅD FÖR HÖSTENS UTLANDSRESOR.

DET ÄR HÖSTSÄSONG, INTE BARA för svamp och flyttning och kläder utan också för utlandsstudier. Just i dagarna drager en skara unga svenska flickor ut ur landet, för all del inte på allvar som emigranter, men uteslutande drivna av sitt bildningsintresse. Det vållar somliga bekymmer, det där bildningsintresset. Föräldrarna, som skola betala utlandsstudierna och väl förstå, hur viktigt det är att deras dotter får det största möjliga utbytet, veta i många fall inte riktigt vart de skola vända sig. De inse dock nödvändigheten av åtminstone ett främmande språk i en ung flickas utrustning för livet och helst bör detta läras i landet självt.

England kommer väl oftast i fråga. Vi ha sedan gammalt stor respekt för engelsk kultur i alla former och det är ju i själva verket inte bara språket, som den unga flickan skall lära sig. Hon skall på samma gång få en välbehörlig avslipning av hela sin unga person, få världsvana och en ledig umgängesform. Engelskt liv är som alla veta, ordnat på ett visst systematiskt sätt med arbete, sport och vila i behagliga proportioner. Och språket är lättare att inhämta för oss svenskar än både tyskan och franskan. Man kan faktiskt en massa vardagsengelska efter sex månaders uppehåll i England, om de använts något så när förnuftigt. Men ett språk inandas man inte med landets luft hur hälsosam den än för övrigt kan vara. Det fordras lektioner och mycket arbete. Svenska flickor beskyllas ibland för att de inte vilja underkasta sig mödorna med språkstudier, då de komma utomlands. Men efter vad vi hört ha de i England ett gott rykte och äro välkomna där. Det är inte så överallt.

Genom Svensk-Engelska föreningens byrå i Stockholm, adress Smålandsgatan 20, kan man få adresser på engelska hem eller skolor som taga emot ungdomar och där för det mesta tillfälle till lektioner finnas antingen inom hemmet, då husfadern är universitetsbildad eller också utomhus av någon kvalificerad kraft. Dessa hem kontrolleras av sammanslutningen the Anglo-Swedish Society i London. Priset växlar något, men man får i allmänhet räkna för

inackordering omkring 40 svenska kronor i veckan. Det finns ett fåtal unga svenskor, som skola förberedas till sällskapslivet. Även för dem kan Svensk-Engelska föreningen sörja, då det finns en del anmälda familjer, som mot höga avgifter åtaga sig att föra ut en utländska under Londonsäsongen. Det är en helt annan standard, det här gäller, och man betalar naturligtvis fantasipris för äran att få beskyddas av en riktig engelsk lady med tvättakta titel. Eftersom England på de allra sista åren upptäckt Sverige, har nu Svensk-Engelska Föreningen på sista tiden fått mottaga förfrågningar från unga engelska flickor, som vilja komma till Sverige och mot fritt vivre i en familj ge undervisning i sitt språk. Det kan ju också vara ett sätt att lära sig engelska.

— För himlens skull skicka oss inte flera sådana flickor, skrev föreståndarinnan för en schweizisk flickpension för någon tid sedan till sitt lands beskickning i Stockholm. Ja, så kunna svenska flickor vara, om de bli bortskämda i sina hem. I någon mån bidrager ju vår fullständiga ovana vid de band och frihetsinskränkningar, som en internatskola måste lägga på sina elever. De schweiziska flickpensionerna ha i alla fall ett mycket högt anseende över hela världen, dit skickas flickor från England och Amerika, ja, från båda de amerikanska kontinenterna. Lausanne och Neuchatel äro flickpensionernas städer, enligt traditionen och smaken. Man kan vara övertygad om att en ung flicka blir väl eftersedd, får en utmärkt undervisning, inte bara i franska utan även i husligt arbete, musik, teckning och andra färdigheter. Dagen är noggrant uppdelad mellan skolarbete och sport, det enda, som fattas är den av de svenska flickorna så högt skattade friheten att gå och komma, när man behagar. Arbetet tages med allvar och grundlighet, i många av dessa pensioner få flickorna bädda sina sängar själva, göra tjänst i tur och ordning vid städning, dukning, skoputsning. Till en allsidig utbildning hör otvivelaktigt sådana små detaljer. Men om den svenska flickan inte är van vid att hjälpa sig själv hemma, kommer hon kanske att upphäva klagoskrin i brev

över det hårda arbetet. Som en kompensation kanske hon då skall finna det att få vara med om studieresor t. ex. till Rom i någon ferie, upp i Alperna om sommaren eller till Paris, som ju inte ligger långt bort. Undervisningen är grundlig och förstklassig och priset kan räknas från 250 schweiziska franc i månaden för en inackordering. Därtill kommer naturligtvis en hel del extra. Upplysningar om schweiziska flickpensioner och även adresser på familjer, som taga emot inackorderingar lämnas av schweiziska legationen i Stockholm, Blasieholmstorg 11.

Ja, men Paris då? säger naturligtvis den unga svenskan, som vill ut och lära sig franska. Numera ha franska familjer i stor utsträckning öppnat sina hem för utlänningar, adresser kunna erhållas av Monsieur Tissau, Nordisk Resebureau, Avenue de l'Opéra, Paris. Får man den unga flickan bra placerad, så att man vet, att hon både får övning i franska och tillsyn, är det naturligtvis en upplevelse för henne att vistas i Paris. Men att helt enkelt låta henne taga in på ett pensionat, dit utlänningar från alla världens hörn, men inga fransmän söka sig, är nog knappast välbetänkt. Än sämre ställt för sig har den unga svenska, som bor i ett möblerat rum och äter ute i Paris. Svenskornas rykte i Paris är inte det allra bästa. Det går som bekant mycket lätt att få sämre rykte än man förtjänar. Ibland tycks dock svenskornas dåliga rykte inte vara helt oförtjänt. Vad skall man säga om den unga svenskan på omkring 20 år, som yttrade om en god vän: »Jag förstår inte, hur Greta skall klara sig i Paris, hon som inte tål nio drinkar.»

Så ha vi Tyskland, som under de senaste åren kanske med orätt kommit att intaga en undanskymd ställning. Tyska flickpensioner äro ju berömda, man behöver bara nämna Dresden. Vidare fara svenskorna gärna till Berlin, Hamburg, München och trakten däromkring och till Wiesbaden. Tyska legationen, adress Hovslagaregatan 2, Stockholm, ger upplysning och adresser för den, som önskar studera tyska vid någon skola eller inackorderas i familj.

(Teckning av G. Chatham.)

BARN FÖRSÄKRINGAR

SVEA

STUDIEFÖRSÄKRINGAR

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG, V. HAMNGÅT. 3.

T V Å K V I N N O R I

T I L L H U N D R A Å R S M I N N E T A V

FASTER TANETSJKA ETT FÖREDÖME I GODHET.

Tolstoy vid sitt arbete.

DEN TREDJE, NÄST MIN far och mor, viktigaste personen, som haft inflytande på mitt liv, var faster, som vi även kallade henne, Tatjana Alexandrovna Jergolskaja. Hon var en mycket avlägsen släkting till farmor på Gortjakovs sida. Hon och hennes syster Lisa, som längre fram gifte sig med greve Pjotr Ivanovitj Tolstoy, voro små flickor, då föräldrarna dog, och mycket fattiga. Det fanns också några bröder, som släktingarna togo hand om, flickorna togos som fosterbarn av Tatjana Semjonovna Skuratova, en på sin tid och i sin trakt, distriktet Tjern, mycket förnäm och mäktig dam, och min farmor. De rullade ihop två små papperslapar och lade dem under helgonbilden, både en bön och togo var sin lapp. På detta sätt kom Lizanka till Tatjana Semjonovna och hennes svart-håriga syster till farmor. Tanetsjka, som hon kallades hos oss, var jämnårig med far. Hon var född 1795 och uppfostrad alldeles som mina fastrar. Hon var ömt älskad av alla, eftersom man måste älska henne för hennes fasta, beslutsamma, energiska och samtidigt uppoffrande karaktär. Mycket betecknande för hennes karaktär är händelsen med linjalen, som hon berättade för oss, varvid hon visade oss ett märke efter ett brännsår, stort som en handflata, på underarmen. Som barn hade hon och några andra läst historien om Mucius Scævola och tvistat om att ingen av dem skulle våga göra detsamma. — Jag kan göra det, sade hon. — Det kan du inte, sade Jasykov, min gudfar, och — vilket också är betecknande för honom, han höll en linjal så länge i ett ljus, att den blev förkolnad och började ryka. Lägg då den här mot armen, sade han. Hon sträckte fram sin bara arm (på den tiden ginga små flickor alltid dekolleterade)

Jasykov lade den glödande linjalen emot den. Hon gjorde en grimas men drog icke undan armen, hon började först jämra sig, då linjalen rycktes bort tillsammans med huden. Då de stora fingor såret och frågade, hur detta skett, sade hon, att hon gjort det själv för att känna detsamma som Mucius Scævola. Sådan var hon alltid: energisk och självuppoffrande.

Hon måste ha varit mycket tilldragande med sin tjocka, svarta, lockiga hårflåta, de agatsvarta ögonen och det livliga, ener-

Kvinnorna inta en stor plats i Tolstoy's författarskap. En av de vackraste kvinnoskildringarna är den av hans faster, som han gjort i sina dagboksanteckningar, de okorrigerade från hans sista år, och som här meddelas ur "Barndomen", (Bonniers) ett porträtt, som inspirerar både för författarens och föremålets skull.

Jag hade anfall av hänförd och rörd kärlek till henne. Jag minns, hur jag en gång kastade mig i hennes famn i salongssoffan, då jag var fem år och hon strök mig smekamt med handen. Jag tog denna hand och kysste den och grät av kärlek och rörelse.

Hon var väluppfostrad som en fin dam, hon talade och skrev franska bättre än ryska, spelade utmärkt piano men hade icke rört det på trettio år. Hon började först spela, när jag som vuxen skulle ta pianolektioner, och ibland, då vi spelade fyrhändigt, förvånade hon mig genom sitt korrekta och utsökta spel. Mot tjänarna var hon vänlig, tilltalade dem aldrig i förargad ton och kunde icke uthärda tanken på att de skulle pryglas, men hon ansåg, att livegna voro livegna och behandlade dem som

En av salongerna på Jasnaja Poljana.

giska uttrycket. V. I. Jusjkov, som var gift med min faster Pelageja Ilinisjna och en stor flickjägare, sade ofta som gammal gubbe i den ton, varmed förälskade människor tala om sin forna kärlek: »Toinette, oh elle est très charmante.»

Vid den tid, då jag började minnas henne, var hon redan över fyrtio år, och jag tänkte aldrig på om hon var vacker eller ful. Jag älskade henne helt enkelt, jag älskade hennes ögon, hennes leende och den lilla breda handen med den energiska ådran tvärsöver.

Det är troligt, att hon älskat min far och min far henne. Men hon gifte sig icke med honom i sin ungdom för att han skulle kunna ingå äktenskap med min rika mor. Längre fram blev hon icke hans hustru därför att hon icke ville förstöra det rena, poetiska förhållandet med honom och oss. Bland hennes papper i den pärlbroderade portföljen ligger följande anteckning, skriven år 1836, alltså sex år efter min mors död:

»16 août 1836. Nicolas m'a fait aujourd'hui une étrange proposition — celle de l'épouser, de servir de mère à ses enfants et de ne jamais les quitter. J'ai refusé la première proposition, j'ai promis de remplir l'autre tant que je vivrai.»

Så skrev hon, men hon talade varken med oss eller någon annan om detta.

en förnäm dam. Oaktat detta intog hon en särställning från de andra och var avhållen av alla husets folk. Då hon dog och kistan bars genom byn, kommo bönder fram ur alla stugor och läste välsignelser över henne. Det förnämsta draget hos henne var kärlek, och — hur gärna jag än hade velat, att det icke varit så — kärlek till en enda människa — till min far. Endast med honom som medelpunkt strömmade hennes kärlek ut över alla människor! Man märkte, att hon även höll av oss för den skull, för hans skull tyckte hon om alla, därför att hela hennes liv var kärlek. — — —

Det var en stor glädje för mig, att hon levde de sista åren av sitt liv, omkring tjugu år, tillsammans med mig på Jasnaja Poljana. Men vi kunna aldrig uppskatta vår lycka, allrahelst som den sanna lyckan alltid är tystlåten och omärklig, jag värderade den nog men långt ifrån tillräckligt. Hon ville gärna ha sötsaker stående i olika små skålar i sitt rum: vindruvor, kakor, dadlar, och hon tyckte om att äta av dem och bjuda på dem och först och främst traktera mig. Jag kan inte glömma och jag minns med djupa samvetsqual, att jag flera gånger nekade henne pengar till dessa sötsaker, och hur hon suckade sorgset och teg. Det är visserligen sant, att jag hade ont om pengar,

(Forts. sid. 863.)

MAJONNÄSRÄTTER

behöva numera icke reserveras för festliga tillfällen. Även för vardagsbruk kan majonnäs beredas enkelt och billigt med

REYMERSHOLMS KRONOLJA

Kött- och fiskrester med majonnäs äro utmärkta smörgåsrätter. Italiensk sallad och grönsaker i majonnäs äro också smakliga och dekorativa rätter. Utseendet och smaken hos en smörgås ökas avsevärt genom en klick majonnäs.

Recept å äkta majonnäs.

2 äggulor. 1/2 liter kronolja.
1 knivsudd salt. 1 msk. vatten.
1 liten tsk. engelsk senap. Vinaigre, ättika eller citronsaft.

BEREDNING: De råa äggulorna, senapen och saltet blandas väl i en skål. Oljan, som bör vara kall, får rinna i en trädfris stråle från en flaska, som man håller i vänstra handen, under det man med högra handen, utan uppehåll, rör med en sked i skålen. Då och då tilläts några droppar vatten, emedan såsen lätt skär sig. När oljan är inarbetad och slut bör såsen vara jämn, slät, fast och väl blandad. Avsakas med vinaigre.

LEO TOLSTOYS LIV

LEO TOLSTOYS FÖDELSE.

TOLSTOYS HUSTRU — EN MISSKÄND KVINNA.

Tolstoy's maka — mycket har litteratur och förtal sagt om henne. Men grevinnan Dora Tolstoy, f. Westerlund, Leo Tolstoy's svenska svärdotter, som numera med sina barn är bosatt i Sverige, ger Iduns medarbetare en helt annan bild av denna kvinna och hemlivet på det världsberömda Jasnaja Poljana.

— LEO TOLSTOY TYCKTE LIKA mycket om mig som jag om honom.

Grevinnan Dora Tolstoy säger detta med ett på en gång stolt och ödmjukt leende, som visar, att hon inser, att de orden inte äro några små ord.

Leo Tolstoy skulle, om han levat nu, varit nödsakad att se sin en gång så stora och glada och livskraftiga släkt spridd för himlens alla vindar, kämpande mot fattigdom och hårda öden. Tolstoy vigde sina sista år åt folket, hans stora lidelsefulla nödställda ryska folk, men han kunde aldrig helt dölja, att färgen på hans blod var utom levande röd också blå. Tolstoy dog sju år före den skräckens tid, då hans folk ställde lidelsefullheten i kamp mot nöden, men det blåa blod, han givit sina barn i arv, drevo dem från revolutionens Ryssland ut i förskingringen. Flera av hans åtta barn äro döda, två leva ute i Amerika, en dotter visar vetgiriga och gripna främlingar vägen på tolstojanismens heliga område, Jasnaja Poljana, och en dotter är på ständiga föredragsturneer i Sydeuropa.

— Jag vet ingenting om dem utom att de alla äro fattiga, säger grevinnan Tolstoy.

Ty även Sverige har mottagit en gren av slakten Tolstoy, eller rättare sagt återtagit. På en stor gård, Halmbyboda, utanför Uppsala residerar grevinnan Dora Tolstoy, maka till greve Leo Tolstoy och dotter till doktor Westerlund, Enköpingsdoktor. Och medan grevinnan med ett halvt inåtvänt småleende i minnet söker sig tillbaka till den lyckliga tiden på Jasnaja Poljana tränger genom fönstret med eftersommarens sista kyliga solstrålar röster, ömsom triumferande, ömsom smågruffiga, från så många av grevinnans åtta barn, Tolstoy's barnbarn, som ryms på en krocketplan.

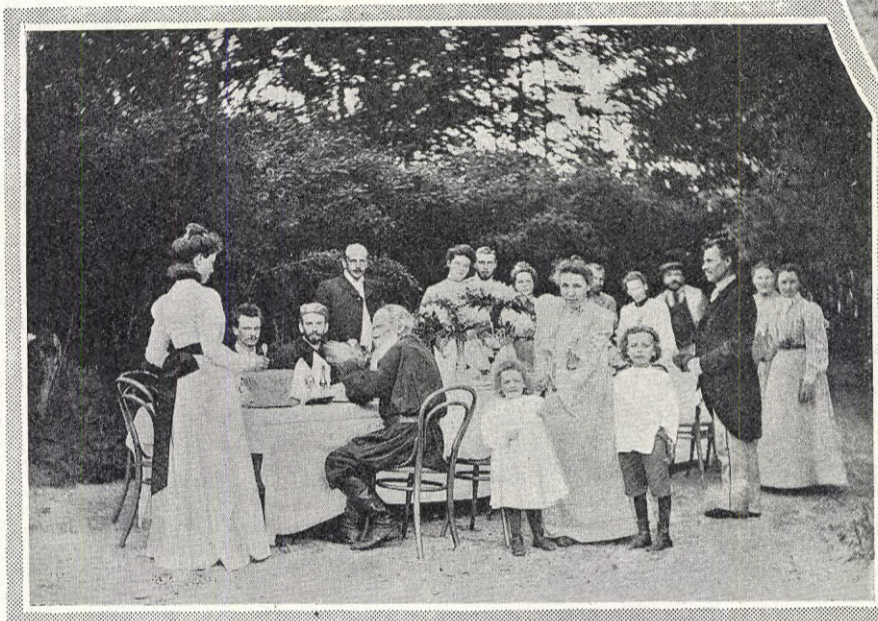
— Fem lyckliga somrar levde jag på Jasnaja Poljana. Jag kom dit som sjutton-åring första gången år 1896.

— Och vann er svärfars hjärta genast?

— Ja, jag tror det. Men det var nog inte så svårt, som människor senare så gärna vill tro. Han var inte alls — då åtminstone — vad sägnen gjort honom till, dyster och sluten och inbunden. Tvärtom, han var ofta glad och ofta skämtsam.

Det var ingen ovanlig syn att se farfar rida först på en borste och min lille son efter. Men det var då, de sista åren voro ju för honom sorgens år. Jag såg honom dock aldrig efter 1906.

Det som frapperade mest, när man såg honom första gången, var hans ögon. Jag har aldrig sett så klara ögon hos någon annan människa. Han såg fullkomligt rakt igenom en, det är inget talesätt, utan det var så. Var middag i början blev jag alldeles blodröd, när han såg på mig. Men

Grevinnan Dora Tolstoy, f. Westerlund, (längst t. v.) ger middag för Tolstoy'ska familjen på Jasnaja Poljana.

han var mycket snäll mot mig, översatte allt vad de andra sade till franska eller engelska och hjälpte mig med ryskan sedan, jag minns, att vi läste någonting ur gamla testamentet. Under de första åren hade han alltid tid över för oss besvärliga, som voro omkring honom. Trots att han arbetade kopiöst. Varenda dag red han och spelade tennis och badade, och ofta tog han allt folket med sig på promenader, som gingo i en takt, så vi unga knappt orkade hänga med. Och så skrev han, mest och helst om mornarna. Men ändå, trots att han arbetade med både kropp och själ från åtta, nio på morgonen så uteblev han aldrig från våra pratstunder från tio till långt fram på småtimmarna.

— Vilka voro »vi»?

— Det var hela hans stora familj och släkt, och så alltid en mängd främmande, antingen vänner eller absoluta främlingar, svenskar, italienare, amerikanare, ja, alla nationer, som sutto andäktiga på vår stora vildvinsveranda, där ljus och sång och musik sökte sig ut i sommarskymningen genom rankorna. Det var vackert. Och han satt i ett hörn och pratade, med någon eller några, docerade eller dominerade aldrig. Utom när han någon gång läste högt vad hans maka under natten skrivit rent.

— Ja, hans maka. Hon har, som de flesta kvinnor, som fötts till ödet att stå vid

Tolstoy med grevinnan — foto från deras 48:de bröllopsdag.

en stor mans sida, dömts hårt och skoningslöst av samtid och senare tiders barn.

— Domen är orättvis. En sådan man som Tolstoy var nog dömd att bli olycklig och hemlös på den här jorden. Hans äktenskap var mycket lyckligt, det önskar jag, att många måtte läsa. Att han dog som en fridlös rymling från sitt hem det kunde hon inte hjälpa. Hur skulle hon kunnat handla som han

tänkte och predikade? Hur skulle en mor till åtta barn, som måste leva och hjälpas framåt i världen, kunna skänka bort allt hon ägde och de ägde? Hon var alltid mor, mycket mer än han var far. För henne, modern, som satt vid den yngstes vaggan när den äldste skulle ut och reda sig själv i livet blev barnens framtid allt, för honom, som levde som en kär och omhuldad gäst i sitt eget hem, blev mänsklighetens framtid allt — det är naturligt, men hon skall inte dömas därför. Så, som hon arbetade! Ett hus, fullt av tjänare och gäster dag ut och dag in, och så hela deras trassliga ekonomi och hela lantbruket — allt det låg på hennes axlar. Jag förstår inte, hur hon räckte till. Och medan hon så arbetade, undanskymd i skuggan av hans storhet, strävade hon igenom stora filosofiska verk för att kunna gå honom en liten bit till mötes. En hänsynsfullare och mer uppoffrande hustru hade han aldrig kunnat få. Hon har dömts hårt och dömts orättvist.

Grevinnan Tolstoy tycks genom sin stora vänskap med den gamle författaren ha ärvt en del av hans livs idé, att slå ett slag för det som är rätt. Och man måste tro, att han skulle tacka henne, om han hörde hennes försvarstal för hans så hårt dömda maka, som han gjorde till en mycket lycklig och mycket olycklig kvinna.

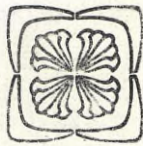
B. A.

Vid boken eller i vänners sällskap

är CAP Turbanpraliner
alltid en god tillgång

1 kg. 7:- 1/2 kg. 3:50 1/4 kg. 1:85 1/8 kg. 1:-

EN OFÖRLOVAD PÅ PARKPROMENAD

HUR SKA ENSAM DAM BETE SIG FÖR ATT SLIPPA SÄLLSKAP?

HELA DAGEN HAR SOLEN STRÅLAT gudaskönt på mig, där jag suttit över min skrivmaskin och knackat, knackat, knackat. — Äntligen klockan nio på kvällen är jag klar och fastän inte »lärkan mig ropar och trasten i lunden» går jag ut att åtminstone njuta sparvarnas tjatter och duvornas kutter i Humlegården.

Luften är ljum. Solen har gått ner, men ett varmt skimmer dröjer kvar ännu. — Jag andas och drömmer om landets fröjder, om höstackar, fåglalåt och böljeskvalp vid stranden, medan stengatan ligger hård under mina fötter. — En herre dyker upp, går en stund tätt intill mig och bara tittar och tittar in under mitt lilla hattbrätte, medan alla mina drömmar fly sin kos och jag gradvis ökar takten, tills det verkar avmagringsgymnastik. Då äntligen är han åter borta. Men min stämning försvann med honom. Jag törs inte längre sakta farten och drömma; jag måste koncentrera alla mina tankar på att gå raskt och se energisk ut, som om jag vore ute i ett brådskande ärende av största vikt. Att spatsera på gatorna är tydligen inte tillåtet efter klockan nio. — Men i Humlegården skall jag ta skadan igen på en stilla bänk!

Där ligger nu parken framför mig i skymningen, lockande sval och grön med mjuka sandgångar, härligt vilsamma efter Kungsgatans och Sturegatans stenöknar, som jag haft att genomvandra för att nå lustgården. Jag söker en ensam soffa, att för en stund slå mig ned på, vila efter vandringen, tänka på vad jag vill och andas dofterna av grönska och blomster. — Men det visar sig, att på varje soffa sitter ett förlovat par i öm förgätenhet av tid och rum. Och jag vandrar diskret vidare, för att inte störa. — Där sitter en flicka utan fästman, vilket faktum jag knappt hinner förvåna mig över förrän en herre kommer

Det är dåligt beställt med likställigheten mellan man och kvinna, när en ensam dam, som inte vill ha sällskap, inte kan få gå i fred på sin kvällspromenad, anser författarinnan, som därmed visserligen inte säger något alldeles nytt om vår huvudstad, men — det tål tydligen vid att det säges till både en och många gånger i denna fråga. Många damer inte minst bland s. k. självförsörjande skola säkert instämma i denna lilla skildring.

fram, lyfter en centimeter på hatten, får en jakande nick och slår sig ner med armen om hennes liv. — Det är alltså tydligen, att man inte kan sitta här ensam. Det vore detsamma som att förklara sig ledig. — Jag går vidare, hela tiden vidare, utan att se mig om till höger eller vänster, ty en viss oro driver mig. Jag sneglar på sofforna, so near and yet so far, och törs inte sätta mig. — Nu komma gummisteg bakom mig. En herre seglar upp; jag blir nervös.

— En sån liten raring, som är ute och går alldeles ensam. — Är det inte tråkigt att gå så ensam? —

Jag sätter fart med hjärtat i halsgropen eller någonannanstans, i alla fall inte där det brukar sitta. Jag störtar ut på Karlavägen och törs inte stanna och hämta andan förrän vid Runebergsplan. Och så tänker jag över situationen. — Jag är trettio år, ser ut som folk gör mest, har en enkel svart dräkt med kjol ett bra stycke nedanför knät och en liten svart hatt från förra året. Kan det vara något utmanande i min apparition? — Det är alldeles uteslutet.

För att undvika vidare obehag störtar jag hemåt i olympisk fart.

Alla dessa härliga parker äro alltså till för barn och dårar: barn om dagarna, dårar om nätterna. Vi kvinnor, som inte ha tid att njuta av dem om dagen, borde väl åtminstone få hämta litet luft där om

kvällen efter slutat arbete, utan att det skall anses, att man söker »sällskap». Man är inte precis rädd för överfall mitt bland folket, men det känns förnedrande på något sätt. Man känner en obehaglig ångest. Man frågar sig: »Vad ser jag ut som, eller med vad rätt komma gatans halvherrar fram till mig och begära sällskap?»

Är kanske stadens parker reserverade för förlovade par och halvherrar med sällskap? I så fall kunde man ju undvika dem. Men vart skall man ta vägen? — Skansen är likadant och utåt landet blir det inte tal om. Återstår att sitta hemma eller att gå på bio, vilket ingendera är någon rekreation efter ett mödosamt dagsarbete och ger oss bra litet av de härliga sommarkvällarna, som så hastigt äro förbi och borde njutas så länge de vara.

Varför äro då vi kvinnor så dumma att betala samma kommunalskatt som männen, när vi ingalunda ha samma fröjder för pengarna? — Bästa Staden, skaffa oss parker, poliser, som hålla ordning i våra parker efter solnedgången, men effektivt, så att andra än slynglar och förlovade par kunna ha något roligt av det lilla stycke natur, som står oss till buds i huvudstaden!

BI.

M A S S N Ö J E O C H A N D A K T

VI GJORDE EN UTFÄRD. EN BILFÄRD i berömda, minnesrika nejder och vackra nejder, en båge från Koppoms herrgård till Skiflingsfors och Adolfsfors trakter som ha namn och historia och som kunde få folk från jordens alla vackra trakter stumma.

Vi var också stumma. Utan någon tillgjordhet försjönko vi i tystnad — fyra från herrgårdspensionatet hopförda människor. Ingen konversation, ingen konventionell glättighet, inga o och å, inga skratt. Det var mycket behagligt.

Dagen därpå fick en skock ungdomar göra en liknande färd, pensionatbarn på 12—14 år, en fem, sex stycken.

De hade hejdlöst roligt. Andan uttrycktes exakt med följande ord av en av dem:

— O vad vi har haft skojigt. Jag har aldrig hört så kvicka pojkar, så dumma pojkar förstås! O, vad vi har skrattat!

Så där betar sig en skock ungar, stora nog att kunna vara på egen hand. Där fanns heller ingen tillgjordhet — det konstruerade hos dem skulle ha varit tyst andakt, allvarligt svärmeri och så vidare, ungar var alldeles naturliga.

Nu är det höst, terminen börjar, teaternna har börjat, programmen linjeras upp, livet kommer igång efter sommarens slarv.

Ska det bli skolteater i år också? Pro-

gramlinjerna för skolteatern i höst har inte varit synliga ännu, eller hur?

I varje fall — experimentet skolteatern synes mig ha varit sådant, som stora göra för att roa barn, men som bara roar dem själva.

Tanken är riktig, eller rättare sagt troviss. Idén är kultiverad. Det är bra att göra experimentet och experimentet har utförts med kolossal energi, med berömvärd organisationsförmåga — ja, en organisation, som har sträckt sig till hemmen. Ty där ha många mammor brottats med problemet att skicka sin dotter till skolan vid åttatiden på morgonen, så klädd, att hon kunnat gå på skolteater kl. 5, utan att hinna hem för att vare sig äta eller byta (om barnet bor i en förstad), varken för kallt eller varmt klädd, klädd efter snöslask och teatersalons, varken mätt eller uthungrad... Och när det problemet klarats, vanligen så att ett främmande hem i staden fått uppoffra sig och bjuda på mat, när pjäsen repeterats och de vuxna med samma trovissighet och goda humör läst upp sin läxa för en av skolungdom fylld salong, vad har då skett?

Helt enkelt att hela historien har fnisats bort. Nojsats bort. Precis som panoramat på bilfärden i det undersköna Värmland.

Hur många barn har kommit hem, uppfyllda av vad de sett, av dramat, dikten? (Där dramat varit värt att bli uppfyllt av, vilket nu inte alltid hände.) Hur många barn har kommit hem, trötta av att sitta och se sig omkring på alla de andra, vrida och vända på sig, fnittra och flamsa, uppfyllda av sin egen elegans och de andras? De flesta, tror jag, av den sista sorten.

Samma barn, som inte kan hålla intresset samlat under en skolteaterföreställning, helst om det har råkat bli illa placerat, sitter med stora ögon, på helpänn, stolt och lycklig, om det får gå en gång på teatern med någon stor, som det gärna går med, antingen föräldrar eller ett hembiträde, som är lika mycket barnets förtroga. Gå med dessa som till en fest.

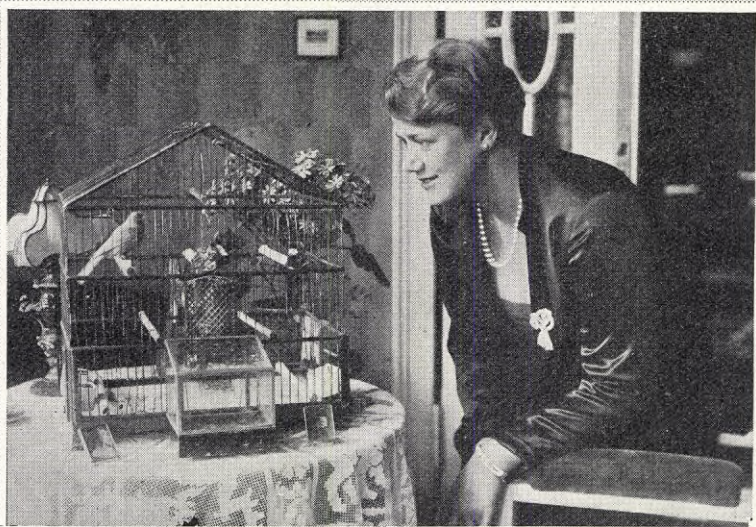
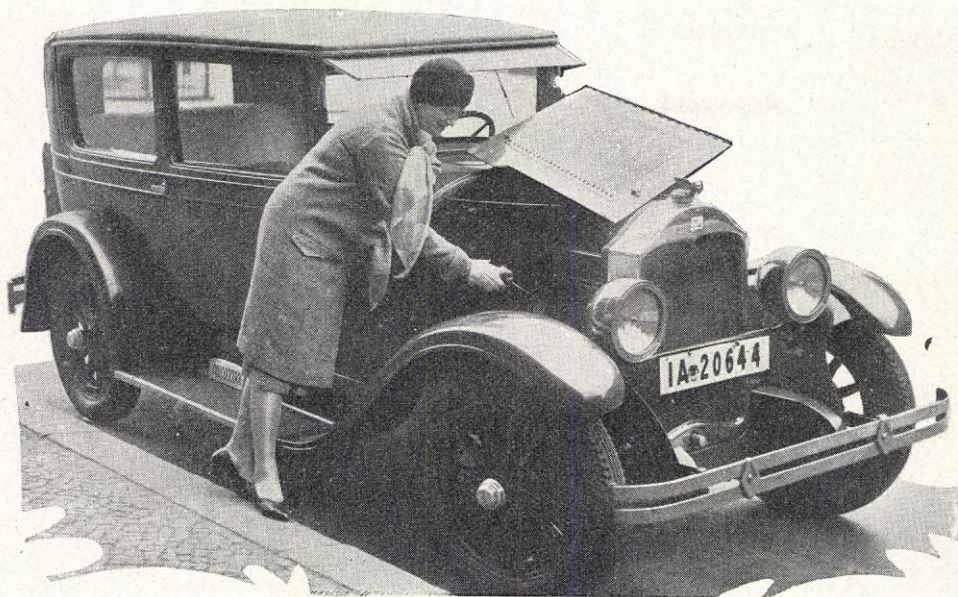
Har jag orätt, om jag tror att teater, taget som klassnöje, ordinerat massnöje, blir förvanskad?

Teater är en stor sak, en helig sak, en sak, som inte kan jämföras med annat. Vi för vår del slutade att ta barnet till ett massnöje, som gjorde det blaserat och likgiltigt. Men togo det i stället med på en föreställning, som blev en upplevelse, som det skulle — även med risk att timmen den gången blev sen.

VERA v. KRÆMER.

EN STJÄRNA SOM LYSER

GÖTA LJUNGBERG I BERLIN.

Överst fr. v.: Göta Ljungberg med sin bil. — Nertill: Två sångfåglar i Berlin. — T. h.: Göta Ljungberg i »Johnny spielt auf».

Göta Ljungbergs många beundrare och vänner i hemlandet skola säkert med intresse göra en visit hos henne i hennes nya miljö.

NÄR GÖTA LJUNGBERG BLEV SÅ glädjande stor att hon sorgligt nog lämnade vår Opera styrde hon kosan till en av musikens förnämsta högborgar, Berlin.

Där kan man nu träffa henne, installerad i en vacker våning på det förnämliga Kurfürstendamm. D. v. s. om turen är god, träffar man henne där. Ty det är inte så ofta Göta Ljungberg sitter i lugn och ro bakom hemmets väggar. Hon ger sig inte ens tid med det, då hon har paus från arbetet vid Staatsoper, där hon sedan ett par år är engagerad och har en krävande repertoar. Då kan man lika ofta hitta henne på gästspel i Prag, på konsert i Hamburg, på Covent Garden eller på gramfonjungi i London. Och för att hon riktigt fort och bekvämt ska kunna förflytta sig mellan de olika platserna åker hon i sin egen bil, en ny Buick, som hon ibland kör själv. Det hela så tidsenligt man gärna kan begära.

— Bäst att skynda sig, konstnärsbanan är så kort, säger fru Ljungberg själv.

Förståndigt talat. Detta är inte det minst karaktäristiska för Göta Ljungberg, att hon är en modernt och rationellt arbetande människa, som inte låtit framgång och konstnärsskap trubba av sin ambition. Göta Ljungberg har en ärelystnad, som är uppfriskande — kanske ljuder ordet kallt i

många öron, men en sund ärelystnad rymmer så mycket av entusiasm och ödmjukhet inför arbetsuppgiften att den ärelystne kan bära sitt betyg med jämnmod. Sedan Göta Ljungberg lämnade Stockholm har hon gått framåt med stora steg. Rösten har vunnit i styrka och omfång — det är bara den tråkiga chevroleteringen, som sångerskan inte lyckats arbeta bort än — aktionen har blivit friare och säkrare och

Morgon vid sundet.

Av GUSTAF ULLMAN.

Silverljusa moln i glesa flockar —
vackra drömmar i en morgonblund —
glida över blekblå sidengrund.
Seglare i rad på grönblixt sund
fram ur skimmerfulla fjärran lockar
en av sol benädd sommarstund.

Sorgesam och död i gårdagsnatten
strandens tysta vidd framför oss låg.
Spöklikt lyste endast skum på våg.
Minns du, ej på öde viddens vatten
en lanterna ens du speglad såg.
Mörk och tom som den var ock din håg.

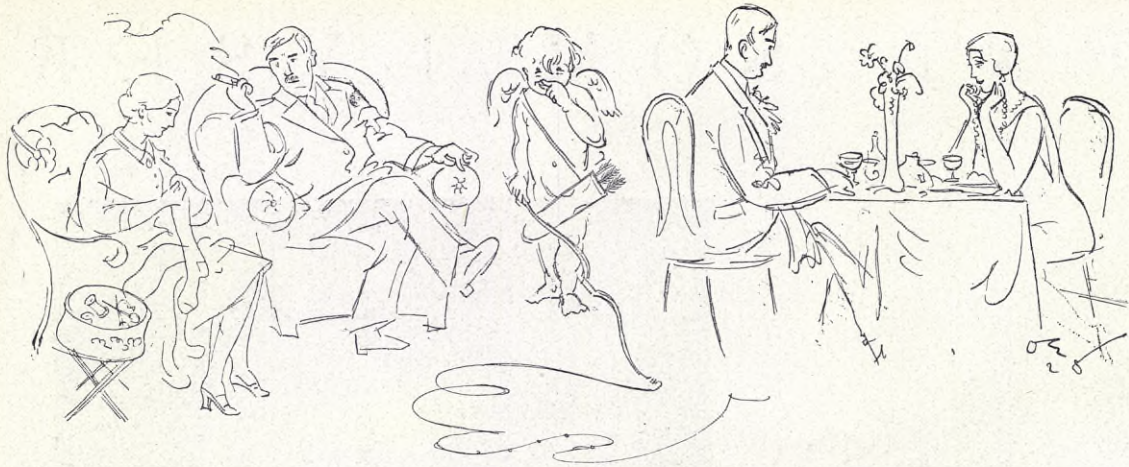
Älskade, kanhända är det samma
nyckfullt underbara makt som ger
livet lust och mod och mycket mer
åt ditt hjärta och den värld, du ser
lysa nu i dagens gyllne flamma! —
Blomlikt nickar du till svar — och ler.

apparitionen — ja, den är lika blond och bländande, men slankare än förr, så att fru Ljungberg kan med all framgång lancera senaste modet på operascenen. I »Johnny spielt auf», Kreneks uppmärksammade verk och Staatsopers stora nyhet under förra året, utvecklar också fru Ljungberg en toalettelegans, som väckt mycken beundran.

Förklarligt nog längtar inte fru Ljungberg hem från sitt stora arbetsfält, men den svenska miljön känner hon sig dock bäst hemma med och skulle gärna ha velat ta sitt svenska hem med sig till Berlin. Men det är svårt för en utlänning att få våning där, det blir mest att hyra en möblerad i andra hand. Så har också Göta Ljungberg gjort. En liten bit Sverige är dock med — både hennes duktiga hembiträden och kanariefågeln, som sjunga i kapp med sin husmor, ha följt med hemifrån och bidra var och en på sitt sätt till det tyska hemmets svenska trevnad.

Sorgligt nog lämnade hon Stockholm, sa' vi — ja, man saknar henne, men det vore trångsynt att inte glädja sig åt hennes färd över kontinenterna och hoppas att den må bli långvågig. Ty även om äran helt är Göta Ljungbergs, så kastar hennes stjärna också glans över det svenska namnet ute i världsvimlet, där man har lite svårt att skilja på Nordpolen och Stockholm.

Silkestvätt — — — kallt vatten och TROLLTVÅL

FRU MARIANNES SKILSMÄSSA

NOVELL AV

HEDVIG GIHLNER

DIREKTÖR LENNART ALMBERG vände åter tidningen, för vilken gång var svårt att säga, ty det hade skett oupphörligt under de sista tio minuterna, samtidigt som han nervöst blossade på cigarrerna. Han hade beslutat sig att i dag tala med hustrun, och han tyckte, att stunden efter middagen var den lämpligaste tidpunkten härför.

Fru Marianne satt lutad över sin evinnerliga lagning, till synes oberörd av mannens nervositet. Då och då sköt dock en hastig blick ur ögonen bort mot mannen, förrådande att hon var fullt medveten om, att något skulle komma.

— Jag skulle vilja tala med dig, kom det slutligen från honom.

— Ja, sade hustrun i frågande ton. För en gångs skull kände hon icke ringaste lust att göra det lättare för honom.

— Det är en mycket viktig sak, som jag länge tänkt resonera med dig om, men som jag finner svårare än jag trodde. Det är om vårt äktenskap. Tycker du, att det varit som det borde på sista tiden?

— Har du något att beklaga dig över? frågade hon och såg fullt och fast på honom.

— Nej, men du borde ha det i stället.

— Det har kanske varit dumt av mig att inte klaga och bråka, som andra hustrur skulle ha gjort i mitt ställe. Då hade vi kanske aldrig stått där vi nu stå idag.

— Du har också märkt, att vi växt från varandra? Då vi gifte oss voro vi nästan jämngamla, medan nu...

— Jag är så mycket äldre än du, ifyllde hon.

— En man på fyrtiosex är bra mycket yngre än en kvinna på fyrtiofyra.

— Du har en avundsvärd förmåga att kasta loss, sedan bekymren för det dagliga brödet icke längre fjättra dig så hårt. Jag har tyvärr inte med samma snabbhet lyckats förbyta mitt intresse för söndrigt linne och trasiga strumpor, mat och andra prosaiska ting mot moderna danser, téer, skönhetsvård och allsköns flärd, som upptar den mondäna damens tid.

— Du har alltid varit en utomordentlig husmor.

— Kanske jag begått felet att vara för bra, svarade hon. Jag har dumt nog satt min stolthet i, att du och barnen så litet som möjligt skulle känna av de svåra åren, som vi lämnat bakom oss. Hade jag i stället tänkt litet mindre på dig och barnen och litet mera på mig själv, så hade detta samtal troligen aldrig ägt rum.

— Du har varit mig en god hustru under alla dessa år, jag känner verkligt behov att nu säga dig det.

— Besvara dig inte med några komplimanger nu, då du under de gångna åren sagt så få.

— Under det senaste halvåret har jag

mer och mer känt, hur jag växt från dig, och hur äktenskapets bojar tryckt mig. Tycker du inte, att det är bättre, att vi skiljas i all vänskap än i största fiendskap. Barnen äro vuxna och de, som inte hunnit flyga ur boet, göra det snart. De binda oss icke samman på samma sätt, som när de voro små. Jag är glad, att jag nu är i stånd att ge dig ett rikligt underhåll.

— Jag saknar förmåga att kvarhålla någon mot sin vilja. Jag är alltså ense med dig om, att ju förr vi skiljas desto bättre.

— Tack, det var vad jag väntade av dig. Du är en klok kvinna, tillade han begrundande.

— Därför har du också tröttnat på mig, tänkte hon, de okloka fjättra männen på ett helt annat sätt än de kloka, som de tröttna på förr eller senare.

Högt sade hon däremot:

— Det är en sak, jag gärna vill be dig om. Du kanske tycker, att det är pretentiöst av mig. Men då jag stått så troget vid din sida i de onda dagarna och icke kommer att dela de goda med dig, så är det kanske inte så förmätet av mig att be om något för min egen del.

— Du kan räkna på mig, jag skall göra för dig, vad som står i min förmåga, sade han, och han menade det också, ty han var henne uteslutande tacksam för, att hon så lätt och villigt gått in på skilsmässan.

— Det har alltid varit min önskan att få komma ut och se mig om. Jag skulle därför inte högre önska, än att få tillbringa skilsmässöåret utomlands. Naturligtvis under förutsättning, att din ekonomi tillåter dig denna generositet.

Hon såg bort mot honom, en hastig rynka bildades mellan ögonbrynen men glätades ut nästan ögonblickligen. Den hade dock icke undgått henne.

— Du kunde under tiden bo kvar här i våningen samman med Elsa, fortsatte hon, och kanske din syster, som så gärna vill tillbringa en vinter i Stockholm, sköter om hushållet. Det blir då bra, att jag försvinner ur våningen, och hon kommer hit i stället. Skilsmässan kan väl i huvudsak göras upp, innan jag reser, och de resterande detaljerna, när jag kommer åter.

Direktör Almberg såg forskande på sin hustru. De en gång ungdomliga formerna hade börjat vika för medelåldrens fetma, hyn hade alltför hänsynslöst utsatts för blåst och kyla samt för hettan från spisen. I det kastanjebruna håret syntes ännu inga grå strån, det var på gammalmodigt sätt samlat samman till en knut halvvägs ner i nacken. Hon hade börjat åldras, det var inte första gången han märkt det, utan för varje gång han jämförde henne med en viss ung dam av den moderna typen med shinglat hår, en liljestängel till kropp och smilhål i de rosiga kinderna, såg han,

att hans hustru blivit för gammal för honom.

— Visst skall du få din resa, om du föredrar att tillbringa skilsmässöåret utomlands än här i staden. Vi kunna resonera närmare därom i morgon, jag måste tyvärr gå nu.

— Ett sammanträde som vanligt? kom det frågande i trött ton från hustrun.

För ovanlighetens skull besvarade mannen den icke utan skyndade ut. Sista tidens flitiga gymnastiserande, massagebadande och täta besök hos frisören hade förnygrat honom, han kände sig spänstig som en ungdom på 25 och var lika starkt förälskad som en dylik. Han höll på att uppleva sin andra ungdom, och dess bouquet var bra mycket finare än den första ungdomens, fann han. Men att det skulle dröja ett helt år, innan han fick fjättra den förtjusande varelse, som han nu gick att möta, vid sin sida, var den enda malörtsdroppen i glädjebägaren.

Sedan mannen avlägsnat sig, satt fru Marianne tyst med huvudet i händerna, tills en ungdomlig röst från ett angränsande rum, ropade på henne.

— Mamma, kan mamma tänka sig, att Veras föräldrar skola skiljas, det är välan gräsligt med gammalt folk nu för tiden.

Yngsta dottern, sjutton år gammal, kom in.

— Vet du, det tycker jag är mycket klokt av dem, om de gräla ständigt, som du påstår. Och vad skilsmässa angår, så skola också dina föräldrar skiljas, fortsatte hon i brådskande ton.

— Men mamma då.

— Tycker du inte, att det är på tiden, att jag börjar bli som moderna kvinnor. Du, som ständigt förebrår mig, att din morsa är så omodern.

— Men det är ju bara därför, att jag tycker, att en morsa skall vara omodern. Ni båda som snart skola bli morföräldrar och fira silverbröllop. Jag tycker verkligen att ni borde skämmas.

Fru Marianne lämnade repliken obesvarad och försvann skyndsamt in till sig.

*

Det var med lätta steg, som direktör Almberg gick till den mondäna middagsrestauranten för att äta middag tillsammans med sin hustru, om han fortfarande kunde kalla henne så, då skilsmässöåret i det närmaste var tilländalupet. Han glädde sig åt att sammanträffa med henne mer än han ville erkänna för sig själv. Då hon på förmiddagen ringt och omtalat, att hon kommit till staden, föll det sig naturligare för honom att föreslå, att de åto middag ute tillsammans, än att be henne äta middag hemma i våningen. Det skulle bli roligt att åter träffa henne, han hade längtat många gånger efter henne under

(Forts. sid. 864.)

ETT "HEM I DEN NYA VÄRLDEN"

HI-ESMARO, DÄR MISS ESTELLE MANVILLE BOR UTANFÖR NEWYORK.

»THAT NEW-ENGLAND SPIRIT» — den ny-engelska andan — hur många i Sverige veta, vad detta begrepp innebär. Det är en starkt ideellt präglad amerikanism, färgad av de första engelska nybyggarnas trosnit och förhoppningsfullhet. Det är en allvarlig, men ändå livsglad och livsduglig anda av arbetsamhet och hjälpsamhet. Då amerikanerna ibland nämna sitt land som »Guds eget», är det inte bara självförhävelse, bakom orden »Guds eget land» ligger just den förtröstan och tillförsikt, som de första nybyggarna kände. Det är en protestantisk anda, och den är inte alls främmande för oss. Men när vi tala om amerikanism, ha vi förbundet ordet med helt andra begrepp än den »ny-engelska andan». Dock finns den stark och levande än i dag och har just nu sänt över en representant till oss i miss Estelle Manville, greve Folke Bernadottes unga brud. Den svenska pressens krampaktiga försök att rubricera den unga amerikanska som dollarprinsessa ha inte slagit vidare väl ut. Inför hennes naturliga charm och anspråkslösa väsen har detta slagord förlorat all sin kraft. Vi här i Sverige ha nog mera förståelse för den typ av gammalkultiverad, andligen förfinad amerikanska, som den unga Miss Estelle Manville representerar än för den andra sortens unga bortskämda flicka.

Miss Estelle Manville har fått en uppfostran, som helt och hållet gått ut på att göra henne till en både nyttig och kultiverad amerikanska. Hon har skickats till en av dessa s. k. »finishing schools», som vi sakna motstycke till hos oss. Det är mer än en flickpension, och den får sin prägel av de höga ideal, som dess ledare följa. Några av eleverna bruka övergå från skolan till college d. v. s. för att idka universitetsstudier, men de flesta gifta sig och bilda hem. Föreståndarinnans önskan är att de skola utbildas för att fylla sin

Kring greve Folke Bernadottes unga söta brud från Amerika koncentreras nu många tankar. Genom älskvärdt tillmötesgående från Mrs. Manville, brudens ståtliga och representativa mor, ha vi satts i tillfälle att meddela några enastående fotos från det ståtliga Manvilleska hemmet med det klingande namnet Hi-Esmaro, beläget utanför New York. Bilderna återfinnas på motstående sida.

Miss Estelle Manville vid 18 månader.

stora mission som maka och mor, men på samma gång lägger sig skolan vinn om att speciella anlag få utbildning. Miss Manville har ju starkt konstnärliga intressen, som hon fått ytterligare odla efter skolans slut. Hon är en lovande och intresserad skulptör. Även musiken har hon hunnit med att utöva, och den stora orgeln i föräldrahemmet, med sitt underbara verk, som lär vara det härligaste i Newyork, kan hon traktera med mästarkonst. Av all sport tycker Miss Manville bäst om ridning och skytte. För närvarande är Miss Manvilles största intresse att lära sig svenska och hon kan redan läsa vårt språk.

Hennes ståtliga föräldrahem utanför Newyork, Hi-Esmaro, ligger härligt i det skogbevuxna området mellan floden Hudson och Atlanten. Hi-Esmaro, det låter orientaliskt, men är en sammansättning av herr och fru Manvilles namn. H. I. är herr

Manvilles initialer, E. S. fru Manvilles, Ma första bokstäverna i Manville och Ro första bokstäverna i Romaine, som är fru Manvilles flicknamn.

Familjen Manville har bott på samma plats i tjugufem år, men det nuvarande huset, som byggts av en framstående Newyorkarkitekt, uppfördes för fyra år sedan. Som synes av exteriören har det mycket tycke av en engelsk herrgård, och engelsk är också placeringen av huset långt från vägen inne i en lummig park, men det finns många detaljer, som hämtats från andra håll. Det stora »solrummet» med sina fönster från golv till tak påminner närmast om ett franskt 1700-talsslott, de kringbyggda, stenlagda gårdarna med sina springvatten föra tanken till Spanien, den muromgärdade delen av trädgården är helt italiensk likaså den präktiga matsalen av palatsdimensioner. Men just detta sammanförande av olika stilar är helt amerikanskt. Endast i Amerika förstår man också att av den till synes heterogena blandningen skapa ett förnämligt helt.

På sina många resor har familjen Manville hemfört vackra saker och kuriosor av högt värde, som nu pryda hemmet. I den monumentala hallen finner man egyptiska gudar med djurhuvuden, som gjort resan hit en gång efter en Egyptentripp. Italienska renässansmöbler pryda matsalen, de stora karmstolarna kunde höra hemma i Mediceernas Florens och från Spanien komma tunga snidade skåp och ett votivfartyg, som av räddade sjömän upphängts i någon liten spansk kyrka, som tack till madonnan de anropat i sjönöd.

Ute i trädgården vid den stensatta dammen finner man Miss Manvilles senaste skulpturer, två sjölejon mitt emot varandra på båda sidor om vattenspegeln. Den ena, hanen, sprutar ur nosen en vattenstråle mot honan mitt emot, som långtansfullt sträcker fram huvudet över bassängkanten.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

Skall hon skilja sig?

Ett sällsynt svårt problem ger oss en av våra rådsökande läsarinor här en inblick i. Skall hon överge sitt hopp att hennes sinnessjuka make, som hon ännu trots allt älskar, en gång skall bli frisk och komma tillbaka, eller genom ett nytt äktenskap finna ett hem åt sina barn? Saken har många sidor och ett steg på fel väg kan bli ödesdigert, därför hoppas hon att få ett svar, som kan vägleda henne.

Att begå en handling, som står i överensstämmelse med ens egna begrepp om rätt och riktigt, men strider mot någon paragraf i samhälls lag, kan erbjuda svåra problem, men att begå en handling, som rent juridiskt sett är fullt korrekt, men som väcker en obestämmd motvilja inom en själv, det kan giva en många gånger svårare, nästan olösliga problem. Jag är i en sådan situation nu, och jag vill därför be mina okända vänner i Idun om råd och hjälp. Jag ser inte själv, hur jag skall handla och ingen finns i min närhet, som kan hjälpa mig.

Jag har varit gift och mycket lycklig. Har varit

— i de orden ligger det jag står i grubbel inför. Juridiskt sett är jag fortfarande gift, men ett äktenskap, där maken inte på sex år har varit och kanske aldrig mer kommer att vara i sitt hem, är intet äktenskap. För sex år sedan internerades min man, blott 35 år gammal, efter en rad ohyggliga anfall på sinnessjukhus. Jag visste, när vi gifte oss, att hans släkt hade sinnessjukdomen i blodet. Men jag ville aldrig tro det värsta om framtiden utan övertalade mig själv — det var inte så svårt då, jag var ung och förälskad — att det inte fanns någon fara. Efter tolv års ogrumlad lycka bröt olyckan på några veckor in över vårt hem och när allt blivit ordnat stod jag fullkomligt ensam med fyra små barn.

Efter den första tidens kamp mot sorgen, som ville bryta ned mig, stormade problemerna på mig. Min ekonomiska ställning var från början svag och blev för vart år allt sämre. Själv måste jag ut i förvärvsarbete, men det förslår så litet. Och därav följer dessutom, att mina barn få växa upp i ett tomt och trist hem utan tillräcklig eftersyn.

Alla dessa år har jag haft det svårt, men jag har alltid bara haft en väg att gå: att sträva för mina barn. Men nu har min ställning tillspetsats så att jag vet mig ingen råd. Det är i korthet så: min enda rådgivare och hjälpare i min nöd sedan olyc-

kan skedde har varit en man, som jag känt sedan min barndom och alltid hållit mycket av och haft ett gränslöst förtroende till. Han är ganska mycket äldre än jag, och jag vet, att han har älskat mig sedan jag var mycket ung. Det var ett hårt slag för honom, när jag gifte mig, och under mina lyckliga år hörde jag sällan av honom. Nu står han vid min sida och hjälper mig med allt, jag inte själv orkar bära.

För en kort tid sedan bad han mig bli hans hustru. Skilja mig från min man, som enligt experter kanske blir frisk igen, kanske inte, och låta honom giva mina barn ett hem. Han vet, att jag känner för honom vad jag alltid känt, en stor och obegränsad vänskap och tillit, intet mer. Han är nöjd så.

Hur skall jag göra? Jag älskar min man, inte så, som man i minnet klamrar sig fast vid en död, utan så, som om han levde mitt ibland oss. Det är bitert, men det är så. Hoppet om att han skall bli frisk igen lämnar jag aldrig. Men har jag rättighet, att för denna lilla gnista hoppas skull och för min fruktlösa kärleks skull låta mina barns ungdom rinna bort i misär och glädjelöshet, när jag inom rätkhåll har ett hem åt dem?

"Det svåra valet".

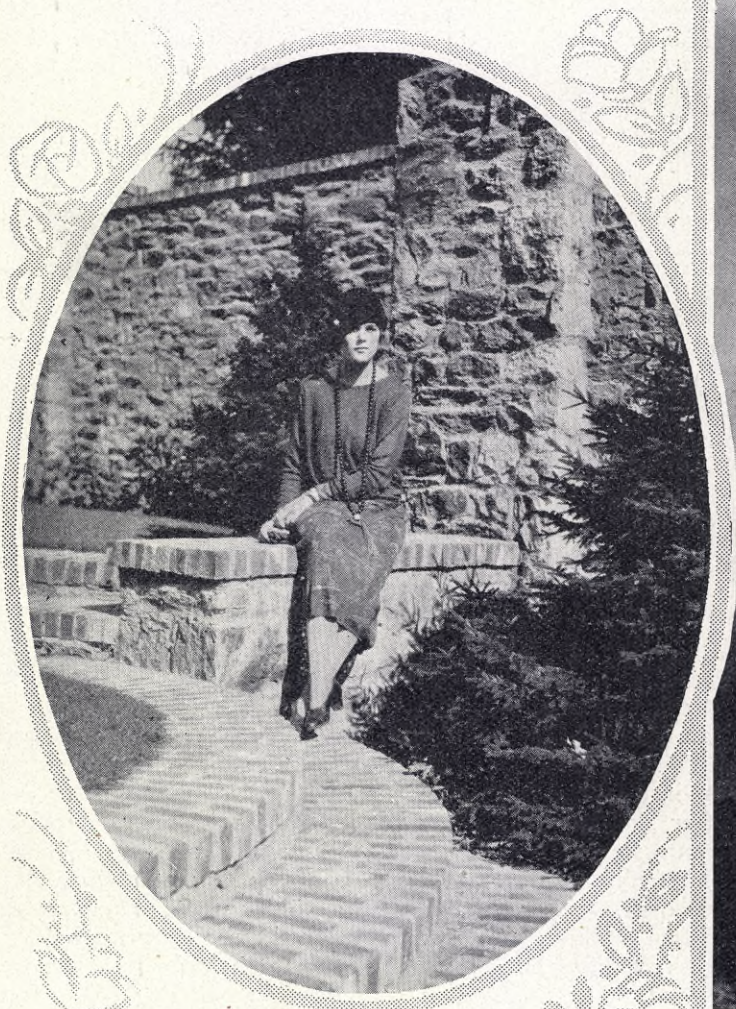

En god och hälsosam thédryck vinnes icke med vilket thé som hälst. **M. S. KOBBS SÖNER** är den enda firma i Sverige, som uteslutande ägnar sig åt thébranschen under ständig vetenskaplig kontroll.

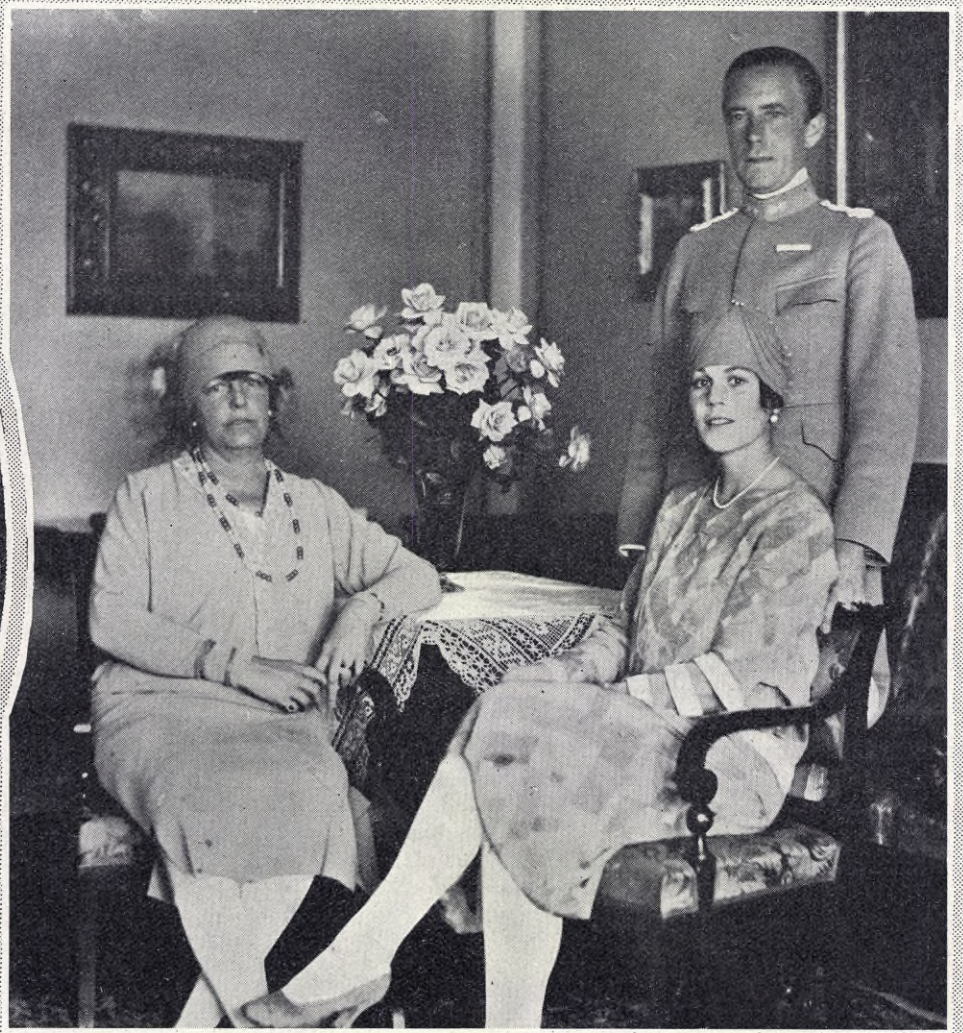
Begär därför alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat, om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

FÄSTMÖNS AMERIKANSKA HEM

HOS MISS MANVILLE I NEWYORK.

Miss Manville i trädgården.

Greve Folke Bernadotte med fästmö och blivande svärmor. Specialfoto för Idun på Grand Hotel.

Hallen med orgelläktaren under valvet.

Matsalen, italiensk renässans.

Hi-Esmaro, det Manvilleska residenset utanför New York.

SPETSKLÄDNINGEN ÄR PÅ MODET

HÖSTENS NYA MODELLER.

Det ser av höstmodet ut som om vi skulle ha en spetsklädningsepidemi att vänta. Många hälsa den nog välkommen, ty spetsklädningen är både kläd-sam och praktisk, även om de mest kräsna anse den vara en aning banal. Praktisk är spetsklädningen framförallt därför att den är korrekt både för hög-eleganta och enklare tillfällen — alltså något att tänka på för den, som vill vara sparsam med sin garderob.

En graciös och ungdomlig afton-toalet i guldspetsar, där den höga midjelinjen är genomförd och marherad av ett heliotropfärgat skärp i sammetsband. Beer.

Ciréspets är ett av höstens favoritstof-fer och ses här i kungsblått, som också är en favo-ritfärg.

Tjocka silkesspetsar, beige, är materialet i denna aftonklädning.

Denna spets-klädning i beige har fär-gats i en blek-grön skiff-ning runt kjolens mitt-parti. Philippe & Gaston.

Förmiddags-och enklare middags-klädning i svart chiffon och svarta spetsar.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

IDA LINDSTRÖM.
F. Cleophas, Gävle. Änka efter kyrkoherden i Bollnäs C. A. Lindström.
90 år den 19 augusti.

SELMA KINBERG.
F. Kull, Åre. Änka efter regementsveterinären Wilhelm Kinberg, Kristianstad.
80 år den 30 augusti.

MARIA WIKSTRÖM.
F. Hallquist, Stockholm. Änka efter borgmästaren i Söderhamn Oswald Wikström.
80 år den 31 augusti.

CLEMENCE d'AUBIGNÉ.
F. Huss, Stockholm. Änka efter bokförläggaren Alexander d'Aubigné.
80 år den 8 september.

GURLI DRAKE.
F. Drake, Nyköping. Änka efter lektorn fil. d:r Axel Drake, Nyköping.
75 år den 31 augusti.

IDA GRIPENBERG.
F. Gripenberg, Roslags-Näsby. Änka efter överstelöjtnanten Wilhelm Gripenberg, Örebro.
70 år den 23 augusti.

ELIN LILLIEHÖÖK.
F. frih. Uggla, Stockholm. Änka efter majoren Wilhelm Lilliehöök, Säfte.
70 år den 5 september.

HANNA PAULSSON.
F. Johnn, Hälsingborg. Änka efter grosshandlaren P. Aug. Paulsson, Hälsingborg.
65 år den 30 augusti.

SIGNE HEMBERG.
F. Hedenius, Skövde. Änka efter kyrkoherden i Skövde, kontraktsprosten J. Hemberg.
65 år den 31 augusti.

AGATHE DE GEER.
F. grev. Wachtmeister, Stockholm. Måka till landshövdingen, frih. Fabian De Geer.
65 år den 1 september.

ANNA DORPH.
F. Nycander, Lidingö. Måka till arkitekten Victor Dorph, Lidingö.
60 år den 22 augusti.

ANNA ODAHL.
F. Hammarberg, Norrköping. Änka efter kyrkoherden Oscar Odahl, Kuddby.
60 år den 30 augusti.

ALMA d'AUBIGNÉ.
F. Uddenberg, Stockholm. Änka efter kaptenen vid Väster-norrlands regemente Alf d'Aubigné.
60 år den 6 september.

SOPHIE STRIDBECK.
Fröken, Stockholm. Föresför Adolf Fredriks barnhem. Dotter till häradshövdingen C. J. R. Stridbeck.
55 år den 30 augusti.

NATALIA KLANG.
Fru, Saltsjöbaden. Styrelsemedlem i Saltsjöbadens Mar-taförening. Måka till dispo-nenten Carl Klang.
55 år den 3 september.

ANNA GYLLENSPETZ.
F. von Holtten, Stora Frösun-da. Måka till direktören Otto Gyllenspetz.
55 år den 4 september.

MÄRTHA KALLENBERG.
F. Silfversvärd, Lund. Måka till juris professor Ernst Kal-lenberg.
50 år den 31 augusti.

KARIN ÅKERHIELM.
F. Pålsson, Orrnäs, Rossön. Måka till friherre Ragnar Åkerhielm.
50 år den 3 september.

INGRID SNÖBOHM †.
F. Mellin, Partille. Måka till kaptenen Ragnar Snöbohm.
* 1886, † den 27 juni.

LISA STEIER †.
Fru, Stockholm. F. d. pre-miärdansös. F. d. balettmäs-tare vid K. Teatern.
* 1888, † den 20 augusti.

Dubbel

säkerhet och dubbel valuta kan Ni räkna med genom att baka med Rumford — det dubbelverkande originalfosfatbakpulvret.

Vad väljer ni i valtid.

(Forts. fr. sid. 852.)

utan också ett större etiskt begrepp än fosterlandet.

Min far var en fint bildad man (enligt borgerliga begrepp) med ett sällsynt gott hjärta. Han var konservativ naturligtvis, han hade aldrig haft det annat än bra, men om han levde nu skulle jag göra honom till bolsjevik endast genom att vädja till hans rättskänsla och hans hjärta, och genom att avhjälpa hans okunnighet på det viktigaste av livets alla områden, det sociala.

Endast ännu ett par antydningar om vad som gjorts mig till kommunist:

Kom. partiets krav på kvinnornas fulla jämställdhet med männen, kravet på moderskydd, kampen mot prostitutionen, (en kamp som intet annat parti kan genomföra på ett effektivt sätt därför att intet annat parti kan undanröja orsakerna), kampen mot korruptionen, hyckleriet och oärligheten i det kapitalistiska statsskicket med dess borgerliga censur och ytliga skönmåning av förhållandena.

För övrigt tror jag, att den borgerliga epoken historiskt har spelat ut sin roll som kulturbärare. Den nya, vidsyntare, i bästa mening mänskliga kultur, som håller på att utvecklas i tiden kan inte slås på borgerlighetens gamla läglar. Den fordrar en friskare klass med mer hänförelse, mer offervilja och — mer att vinna av en förändring. Ingeborg Björklund.

Kvinnolistan är ingen "kvinnolista".

Idun har frågat mig varför jag till de politiska valen i höst gått in för kvinnolistor. Denna fråga är antagligen föranledd därav att länsförbunden i Södermanland och Halland av Frisinnade Kvinnors Riksförbund givit ut listor med kvinnliga namn, och att jag är en ivrig förespråkare för dessa listor.

Men jag vägrar att kalla dessa listor, med Elisabeth Tamm i Södermanland och Rut Adler i Halland, för kvinnolistor, för så vitt inte alla sådana listor kallas för manslistor, som övervägande eller uteslutande uppta manliga namn.

En kvinnolista är enligt mina begrepp en

Fru Margit Holmberg.

I Karlskrona har bröllop nyligen firats mellan länsnotarien Folke Holmberg och fröken Margit Fröberg, dotter till landsssekreteraren Josef Fröberg och hans maka, född Thulin. (M. Sundström, Karlskrona, foto.)

lista som uppsatts och lancerats för att verka för speciellt kvinnliga intressen, lika rätt till arbete, lika lön, lika pension o. s. v. En typisk sådan lista var Kvinnolistan vid stadsfullmäktigevalen i Stockholm 1927. För min del anser jag icke sådana säraktioner för kvinnliga intressen önskvärda, ehuru jag kan tänka mig att omständigheterna kunna framtvinga dem. Jag skulle aldrig kunna entusiasmeras för att arbeta för uteslutande kvinnliga yrkesintressen vid ett val, där allas väl och ve avgöres. Det skall till en så fruktansvärd utskällning som kvinnolistan fick i fjor för att man skall ta dess parti.

Listorna med Elisabeth Tamms och Rut Adlers namn äro av en helt annan typ. Dessa två kandidater äro kvinnor, händelsevis, ettdera får man ju lov att vara. Om manliga kandidater stått för samma åsikter i fredsfrågan, jordfrågan, arbetslöshetsfrågan, befolkningsfrågan, så skulle jag ha varit lika intresserad av deras val. I själva verket kan jag inte annat än beklaga att denna radikala framstöt endast göres av kvinnor. Och jag hoppas att nästa gång den ska göras av en grupp män och kvinnor gemensamt. Elin Wägner.

Enskild solidaritet och gemensamt arbete — socialdemokrati.

Varför jag är socialdemokrat?

Därför att jag vill bruka mitt liv i enlighet med min innersta tro, att utvecklingen av den mänskliga kulturen måste byggas på den enskildes solidaritet och det gemensamma arbetet. Socialdemokratien kan icke avskaffa kampen för tillvaron, den kommer alltid att förbliva det sociala livets ständiga drivkraft, men socialdemokratisk samhällslära syftar på att inrikta denna strid efter allt mindre brutala, mera förändligade och humana former. Allt högre ideal är socialdemokratiens mål, på grundval av släktets kroppsliga och andliga fulländning, när det dagliga brödet för kropp och själ är tillförsäkrat alla och envar.

Maja Björkman-Broberg.

Leo Tolstoy.

(Forts. fr. sid. 854.)

men nu kan jag inte utan skräck minnas, hur jag nekade henne denna lilla begäran.

Då jag redan var gift och hon började bli sjuklig, passade hon på en gång, då jag var i hennes rum, och sade med bortvänt ansikte (och jag såg, att hon var nära att gråta): — Hör på, mes chers amis, mitt rum är mycket vackert, och ni behöver det. Och om jag dör här, sade hon med darrande röst, så blir det obehagligt för er att minnas det. Flytta mig därför, så att jag icke dör här. Sådan var hon ända från min första barndomstid, då jag ännu icke kunde minnas henne.

Jag sade nyss, att faster Tatjana Alexandrovna har haft det största inflytandet över mitt liv. Detta inflytande berodde först och främst därpå, att hon redan i min barndom lärde mig kärlekens andliga njutning. Hon lärde mig detta icke med ord, utan genom hela sitt väsen meddelade hon mig sin kärlek.

Jag såg och kände, hur skönt det var för henne att älska, och jag förstod kärlekens lycka. Det var det första, det andra var, att hon lärde mig inse behaget i ett ensligt liv utan brådska.

Jag minns de långa höst- och vinterkvällarna, som blivit till ett av mina un-

derbaraste minnen. Det är dessa kvällar jag har att tacka för mina vackraste tankar, mina ädlaste impulser. Jag kunde sitta i en stol och läsa eller tänka, ibland lyssnade jag till hur hon talade med Natalja Petrovna eller Dunetjka, kammarjungfrun, alltid godmodig och vänlig, man växlade några ord med henne och satt sedan åter med sin bok och sina tankar. Denna underbara länstol står ännu kvar hos mig, men den är icke längre densamma, likaså finns ännu den andra soffan, där den snälla gumman Natalja Petrovna sov, som bodde hos henne, icke därför att faster behövde henne utan därför att den gamla icke hade någon annanstans att bo. — — —

Det förnämsta behaget i detta liv bestod i frånvaron av all materiell omsorg, i ett gott förhållande till alla människor, i fasta och verkligt goda förbindelser med de närmaste, som icke kunde rubbas på något sätt, och i en stillsam ro utan tanke på den flyende tiden.

Då kunde man säga: »Wer darauf sitzt, der ist glücklich, und der Glückliche bin ich.»

Och jag var verkligen uppriktigt lycklig, då jag satt i denna stol. Efter det dåliga livet tillsammans med grannar i Tula, fyllt av kortspel, zigenarvisor, jakt och dum fåfänga, återvände jag hem, kyssade henne av gammal vana på handen — jag kysste hennes kära, energiska hand och hon min smutsiga och syndiga — sade likaså av gammal vana några hälsningsord på franska, skämtade litet med Natalja Petrovna och satte mig i den gamla stolen. Hon visste allt vad jag gjorde och beklagade det, men förebrådde mig aldrig och var alltjämt lika kärleksfull och vänlig. — — —

Hon utförde ett inre kärleksverk och därför behövde hon icke känna någon brådska. Och dessa båda egenskaper, kärlek och ro, drogo omärkligt alla människor till henne och förlänade umgänget med henne ett egendomligt behag.

Och liksom jag icke vet något tillfälle, då hon sårade någon, så vet jag ingen, som icke höll av henne. Aldrig talade hon om sig själv, aldrig om religion, om vad man bör tro och vad hon trodde och hop-

Fru Thyra Haggström.

Bröllop har nyligen firats mellan ingenjören Erik Haggström, Göteborg, och fröken Thyra Fredrikson, dotter till bankdirektören August Fredrikson och hans maka, född Vasteson, Motala. (J. Wallgren, Motala, foto.)

Gahns Bonvax

ETT LÄTT ARBETE

och ett arbete som lämnar ett utmärkt resultat är vad alla erfara som bona sina golv med det bästa bonvaxet —

Gahns Bonvax.

Lithinés du Dr. Gustin

rekommenderas av läkare såsom ett förträffligt hälsovatten, att motarbeta äggvita, socker, gikt, reumatism, njur-, lever-, mag- och tarmsjukdomar samt övriga ämnesomsättningsrubbnings- och korfulens. Att dagligen dricka Lithinés till måltiderna i stället för mjölk eller maltdrycker, är en naturlig angenäm och utmärkt avmagringskur (c:a 2 kg. pr mån.). Lithinés är en välsmakande dryck, som tillika utgör en betydande inbesparing i hushållsutgifterna. Erhålles endast å apotek, pris kr. 2:75 för 12 lit. paket.

23 öre pr liter.

"Konstiga växter"

Cactéer & Succulenter.

10 st. olika kr. 4:50, 25 st. olika kr. 11:—, Ampelväxter: 5 st. olika kr. 2:50.

Alla med namn.

Exped. mot postförskott + porto. "Kaktusodling för amatörer", rikt illustrerad, pris kr. 1:50.

CEDERGREN & Co
RAA. Tel. 52 Råå.

Delikat med ost
är den osockrade smörgåskexen

Cornish Wafer
tillverkad av världens förnämsta kexfabrik

HUNTLEY & PALMERS
READING & LONDON.

Generalagenter för Sverige:
A.-B. O. ANNERSTEDT,
Stockholm.

pades. Hon trodde på allt, det var bara en dogm, hon förkastade — den eviga pinan. »Dieu, qui est la bonté même, ne peut pas vouloir nos souffrances.»

Och utom vid gudstjänster och dödsbåsar såg jag henne aldrig be. Och det var endast på den särskilt stora arigheten, med vilken hon ibland mötte mig, då jag sent på kvällen kom in i hennes rum för att säga god natt, som jag förstod, att jag störde henne i hennes böner. — Kom in, kom in, brukade hon säga, jag sade just till Natalja Petrovna, att Nikolaj skulle nog titta in till oss en gång till. Hon kallade mig ofta vid fars namn, och detta berörde mig särskilt behagligt, därför att det bevisade, att hennes föreställning om mig och min far förenades i hennes kärlek till oss båda. Vid dessa sena kvällsbesök var hon redan avklädd och hade på sig nattskjortan, över vilken hon kastade en schal och de små fötterna, magra som på en höna, voro instuckna i tofflor, och Natalja Petrovna befann sig i samma negligé. Sätt dig, sätt dig, sade hon, då hon såg, att jag inte var sömnig eller att jag plågades av ensamheten. Och dessa improviserade, sena pratstunder minns jag med särskilt nöje, det kunde hända att jag eller Natalja Petrovna berättade något lustigt, och hon skrattade godmodigt, varefter även Natalja Petrovna brast i skratt, och så skrattade de båda gummorna länge utan att själv veta varför, liksom barn, bara därför att de tyckte om alla människor och voro väl till mods. — — —

Den obönhörligt sanningsenliga självbiografi, som Tolstoy talar om på ett par ställen i dagboksanteckningarna, blev aldrig skriven. På ett annat ställe har han angivit normen för hur sådana levnadsteckningar böra vara, då han säger: »Om de levande skall man tala uteslutande gott eller ej alls för att ej göra dem ont, men om de döda bör man säga allt; de beröras ej av de levandes tadel, men deras liv kan tjäna andra till varning.»

Det finns också möjligheter, som Tolstoy i sin stränghet här icke nämner: ett människoliv som kan tjäna till exempel och uppbyggelse som hans eget.

ETH. K.

Fru Mariannes skilsmässa.

(Forts. fr. sid. 858.)

hennes långa frånvaro. Hon hade ett så bra sätt att reda upp kvistiga situationer, allting ordnade upp sig liksom av sig själv, blott hon tog hand om något.

Han passerade genom svängdörrarna, lämnade sina ytterkläder till rockvaktmästaren, kastade en blick på klockan, den felades en minut i sex, och såg sig sökande omkring. En dam vände ryggen åt honom, han betraktade den ihärdigt.

IDUN
Mästarsamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Redaktör:
Frithiof Hellberg **Eva Nyblom**

Redaktionen: kl. 9—5 Expeditionen: kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonskontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonschefen: 1646

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t.
Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:
Uppl. A. Uppl. B.
Praktupplagan Vanl. upplagan

Helt år 17:— Helt år 15:—
Halvt år 9:— Halvt år 8:—
Kvartal 4:50 Kvartal 4:25

STEINWAY & SONS
Flyglar och Pianonon

Den oöverträffade förebilden för hela världens pianofabrikation.

Ensamagentur:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM - Brunkebergstorg 24

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten omfattande alla våra tillverkningar sändes på begäran gratis franco

SKAND. SÅNGRESÅRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD Tel. 344.

Begär alltid Vitrums tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.
Mineralvattensalter Vitrum.
Laxérmarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.
Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.
FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.
Tillverkas å
Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Stockholm.
Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Bensintvätta

överrocken hos Saltsjöbadens Kem.
Tvätt, Sthlm.

Divinia
PARFYM
M. Zadig

M. ZADIG - MALMÖ
H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.
,, i Göteborg: Chalmersgat. 20.

GÖTEBORGS
KEX
MARIE

EN NY DAG...

börjas rätt med ett glas *Fruitsalt-Samarin*, ty *Samarin* utför en grundlig invärtes renspolning av organismen från ojtänliga ämnen och sätter Eder därigenom i "god form".

Samarin verkar blodrenande, magreglerande och urindrivande, giver energi och arbetslust.

Ett glas brusande *Samarin* är på samma gång en härlig läskedryck, uppfriskande och stimulerande.

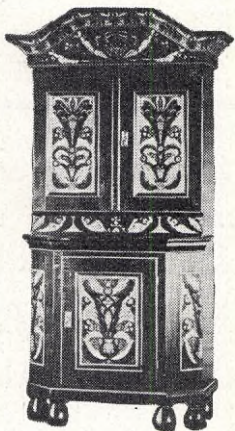
Samarin säljes överallt.
OBS! Ej i lös vikt.

Pris pr fl. kr. 2.50 som räcker till 50glas *Samarin*-hälsovatten

**Fruitsalt-Samarin
håller fysiken fin.**

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Allmogemöbler.

En förnäm och gedigen prägel utmärka våra dalamöbler i antik stil. "Snickeriarbetet är, trots det låga priset, mycket gediget gjort och målningen av dalablommorna konstnärlig", skrev en av våra kunder i ett brev till oss om våra dalamöbler. Rekv. i dag vår nya, rikt ill. möbelkatalog, som sändes mot 40 öre i frim. Åberopa denna tidning!

A. Sandéns Möbelfabrik, Insjön.
Grundad 1895.

1000 kr.- tävlan!

NK anordnar även i år en Viyella-klännings-tävlan, denna gång i ännu större skala. 1000 kr. i priser! Särskild omröstningstävlan med 300 kronor i priser. Tävlingsstiden utgår den 4 oktober, kl. 6 em.
Se dagspressen!

A/B NORDISKA
KOMPANIET

Den föreföll honom så märkvärdigt bekant, någon gång för mycket länge sedan hade han bestämt sett den. I detsamma vände hon sig om.

— Marianne! Du! Åh! kom det från honom.

Det var hans hustru och det var dock icke hon, denna eleganta mondäna uppenbarelse, som på ett sätt hade så föga likhet med den hustru, som rest bort för snart ett år sedan. Hon hade smärtnat betydligt, var slank utan att vara mager. Hals och skuldror hade återfått sin linjeskönhet från ungdomen, den djupa uringningen läto dem framträda i sin skönhet, armarna likaså. Det shinglade håret, som i vackra vågor inramade det fräscha ansiktet, och den korta kjolen bidrog även till, att hon verkade lika ung som deras yngsta dotter. Hon rörde sig mjukt och smidigt över mattan, det tunga i gången, som hon hade haft de sista åren, var borta.

— God dag Lennart. Hon räckte honom handen, som han lyfte upp och kysste.

— Jag kom litet tidigt, men bättre det än för sent, tillade hon, som om det senast var i går hon träffat honom.

De gingo tillsammans in i matsalen och slog sig ner vid ett bord. Han räckte henne matsedeln, och medan hon studerade den, tog han icke sina ögon från henne.

— En sådan charmant klädning du har? Är den från Paris? frågade han.

— Kära du, alla kläder komma numera mer eller mindre från Paris, svarade hon förstrött och fortsatte studera menyen. Det var så ovanligt, att han fäste sig vid kläder, det hade han aldrig gjort förr, åtminstone inte vid de hon haft på sig.

— Elsa bad hälsa så många gånger, hon var ledsen över att icke få följa med, men jag tyckte, det var bäst, att det blott var du och jag första gången vi råkades. Hon har mycket att läsa nu. Du längtar förstås efter att råka henne.

— Vi voro samman hela kvällen igår, men vi ha så mycket att säga varandra, att vi inte på länge ha pratat slut. Hon mötte mig vid tåget och följde med upp på hotellet.

— Jag trodde, att du kom i morse.

— Nej, det gjorde jag inte. Jag kan hälsa dig från Einar. Han reste ner från Uppsala på förmiddagen, så han och jag lunchade tillsammans, fortsatte hon oösvärat.

— Jag är alltså den av familjen, som du sist träffar, sade han och rösten förrådde de stridiga känslorna inom honom.

Hon slog upp ögonen och såg stort på honom, en underbar blick tyckte han, ur ett par underbara ögon.

Men snart var misstämningen borta, hon hade ett sätt att få honom att tala som ingen annan. Han tyckte, att han icke haft någon att tala med, sedan hon reste.

Fru Marianne hade god tid att studera sin man, medan de pratade och åto. Han var sig inte riktigt lik. Nätverket vid ögonen hade blivit tätare, och håret på hjässan glesare. Han såg trött ut, på något sätt tröttkörd, och som om han hade bekymmer. Sist de skildes åt, var det han, som hade haft ett försprång framför henne, nu hade hon däremot hunnit ett gott stycke om honom. Hur stort kunde hon läsa i hans blickar, som knappast släppte henne under kvällen.

— Hur har du haft det sedan sist? Här pratar jag blott om mitt utan att få höra något om, hur du tillbringat din tid, sade han. Dina små biljetter, som jag fått genom barnen, ha icke förrätt mycket, av vad du haft för dig eller var du varit.

— Jag kom inte längre än till Köpenhamn, där fastnade jag, och där har jag

30

Sport- och

friluftsmänniskor hårda sin kropp genom sporten, men liksom en god maskin blir förstörd, när den icke smörjes tillräckligt, så försumma sport- och friluftsmänniskor värden av sin hud, när de icke använda

CHESEBROUGH'S
Vaseline
(uttalas Tjåhsbros)

Denna rena naturprodukt passar just för huden som intet annat medel.

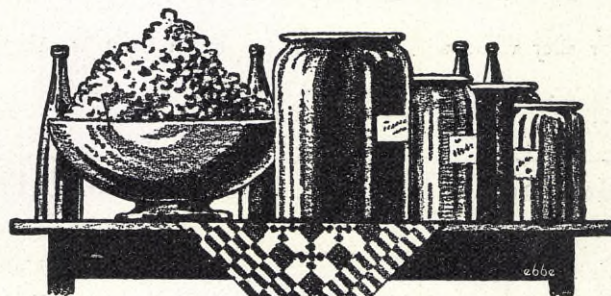
Endast garanterat äkta i originalförpackningar med klöverblads-varumärket.

PRIS
Kr. 2.75 pr burk
Fås på apotek och
i drogaffärer.
Prova o. broschyrer
från Mellin's Food
Depot, Malmö.

Du kan ej giva dina barn
ett bättre näringsmedel än

Mellin's Food

- den föda, som ger krafter -

IDUNS KOKBOK

av Elisabeth Östman-Sundstrand

är en oundgänglig hjälp vid

**syltning,
konservering,
svampinläggning.**

J. trefärgstryck rikt illustrerad
ny upplaga.

Kr. 6:-

Rekvirera genast från närmaste bokhandel eller direkt från

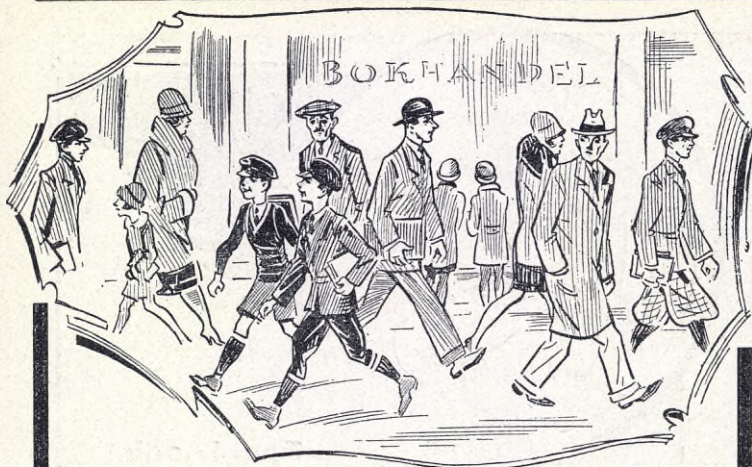
Iduns Expedition · Stockholm ·

Mot postförskott

Portofritt.

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.

A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

Nu börja vi!

Nu är tiden inne, då vi på allvar ägna oss åt andliga idrotter. Nu börja skolorna sitt arbete igen, och skolarbetet sätter sin prägel på den förut sommarmartomma staden. Bokhandlarna skylta med Elfstrand, Hjort, Calwagen, Böttker och Høst och andra kända skolböcker i långa rader, garnerade med mer eller mindre praktfulla skolschemor. Skolpojken och skolflickorna dominera i gatuvimlet.

Vi lockas alla in i denna speciella septemberatmosfär, som hos oss utlöser känslor av vittskilda slag, olika, beroende av hur många år vi befinna oss från vår sista skoltermin och om vår skoltid står för oss såsom en ljus eller mörk period i vårt liv. En känsla ha vi dock alla gemensam, och det är känslan av att de kunskaper, skolan gav oss, om än så fullständiga, endast äro avsedda att bli den grund, varpå vi se'n skola basera vårt fortsatta kunskapsinhämtande. Utkomna i förvärvslivet märka vi nogsamt behovet av ökade kunskaper.

Skolpojken, som nu börjar skolan igen, avundas den som har plats och slipper plugga, men den som "har plats", går kanske och önskar sig tillbaka till skolbanken för att skaffa sig de kunskaper, han nu så väl behöver för sitt praktiska arbete.

Hör Ni till den senare kategorien, så bli elev vid *Hermods Korrespondensinstitut*. Studier efter *Hermodssystemet* ge samma utbytte som den ordnade, planmässiga studiearbetet inom skolans väggar. Att studera alldeles på egen hand är inte så lätt. Har Ni försökt att läsa en skolgrammatik eller annan lärobok helt på egen hand? Har Ni gjort det, så vet Ni, hur omöjligt det är att lära sig något på den vägen. Skolböcker förutsätta lärarens anvisningar. *Hermods* undervisningsbrev giva gedigna kunskaper — den omtänksamme lärarens ledande och kontrollerande anvisningar spåras överallt i texten. Det är detta som gör, att *Hermods* kurser äro tack-samma, för att inte säga roliga att läsa.

Börja i dag hos Hermods! Läser Ni en timme eller två var eller varannan dag, så har Ni om ett halvt år så stora kunskaper, att Ni kan söka Er en bättre plats. Ni har med andra ord betydligt ökat Er chanser i livet. Och detta kan väl ett halvårs extra arbete vara värt. Inte sant!

Skriv efter upplysningar om *Hermods* kurser i dag!

Hermods Korrespondensinstitut

Grundat 1898 av H. S. Hermod, som infört systemet "Undervisning pr korrespondens" i Sverige. Malmö.
Slottsgat. 53 B.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Er tidsskrift "Korrespondens" för 6 månader jämte Ert illustrerade prosp. över den kurs eller ämne, framför vilket jag ritat ett x.

Merk. gymnasiekurs	Korta kurser i svenska	Studentkurser
Kurs för köpmän	Skrivning och Räkning	Realskolekurser
Kurs för affärsanställda	Engelska, Tyska,	Inträdeskurser för
Kurser för kontorister	Franska och Ryska	olika fackskolor
Kurser för bokförfare	Maskintekniska kurser	Lantbrukskurser
Kurser för stenografer	Elektrotekniska kurser	Trädgårdskurs
Kurser för korresponden-	Byggnadstekniska kurser	Nationalekonomi
ter	Gjuteritekniska kurser	Musikteori
Kurs för lagerföreståndare	Teckning och Textning	Offentligt uppträ-
Kurs för förmän	Målningkurser	dande och Talar-
Praktisk kurs i svenska		konst

Namn

Adress

Idun 77 2/9 28.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade
Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 96 46 - Hudiksvall 532 - Sundsvall 30 03
Umeå 141 - Östersund 130.

tillbringat största delen av tiden. Ja, jag var förstas hos Karin, då hon fick den lilla, det berättade väl Elsa för dig.

— Elsa har varit märkvärdigt förtegen, då jag frågat henne. Om jag bett att få läsa något brev från dig, så har hon antingen förlagt det eller just rivit sönder det, eller hon har helt enkelt glömt att lämna fram det. Hon står på din sida, det kan jag försäkra dig.

— Hon har alltid varit en liten morsgris. — Du har en märkvärdig förmåga att skämma bort människor, så att de icke märka det, förrän du själv är borta. Sannerligen har du inte också skämt bort mig grundligt, det har jag känt många gånger under det gångna året. Nå, vad gjorde du i Köpenhamn?

— Jag träffade där människor, som jag trivdes bra samman med, och jag har haft mycket roligt där. Men jag har visst inte slösat bort min tid, jag har gått på föreläsningar, det fanns åtskilliga luckor i mitt vetande, som behövde fyllas ut. Då man går i det dagliga släpet, är det mycket damm, som lagras på en själ, och det är skönt att någon gång ställa till ordentligt korsdrag i den. Tack skall du ha för det gångna året. Hon höjde champagneglaset mot honom, det har gjort mig mer gott än du anar, sade hon.

— Samt ung och vacker, ifyllde han, och såg beundrande på henne.

Ju längre kvällen skred framåt, desto mera förtjust blev Lennart Almqvist över att åter vara i hustruns sällskap. Han var en idiot, som någonsin hade funderat på att skiljas från henne. Det hade han insett åtskilliga gånger under det sista året. Att gamla band icke kunna brytas, var en sanning han fått erfa. Men än voro de icke skilda. Om de skulle låta bli att fullborda skilsmässan. Det kom icke att gå utan bråk, det förstod han, men han hade lyckligtvis bevis, som när de kommit i hans händer, gjort honom rasande, bevis, om att den unga dam, som han snart tänkte göra till sin hustru, spelade ett dubbelspel. Att hustrun tillbringat större delen av året i Köpenhamn gjorde honom emellertid betänksam. Det var naturligtvis någon, som band henne där och för vars skull hon blivit så ungdomlig. Det sved inom honom vid tanken på, att någon annan skulle ha rättighet att kalla henne sin.

— Du ser knappt äldre ut än Elsa, och så är du mormor och snart även silverbrud.

— Nej, vet du vad, skilsmässan sätter då stopp för silverbröllopet.

— Jag sitter och överväger, om inte silverbröllopet är att föredra framför skilsmässan. Har du inte känt, att gamla band icke kunna brytas, åtminstone inte, om de varit så fast knutna som våra.

Hon såg ner, hennes hjärta bultade våldsam. Hon hade då vunnit spelet, och segen hade blivit så mycket större än hon vågat hoppas.

— När jag åter sitter här samman med dig, förstår jag inte, hur jag en gång kunde reflektera på att skiljas från dig. Nu känner jag först, hur mycket jag saknat dig och skall sakna dig, om du går från mig. Det har varit oerhört tomt efter dig, fråga bara Elsa och Einar. Den slarvern har knappast varit hemma någon gång under din bortovaro. Han påstod, att han icke kunde uthärda vara i våningen, när du inte var där. Du ser, hur nödvändig du är för oss alla.

Marianne såg ner, medan hon lyssnade till honom. Så lyfte hon åter ögonen mot honom och såg fullt och helt på honom och nu kände han att hon åter var hans!

(Teckning av Ossian Elgström.)

Rekvirera

Lucks

"REKLAM-ASK"

med utsökt
Choklad & Konfekt
väg. 1/2 kg.
endast Kr. 2.— st.

Expedieras till landsorten
mot postförskött.

PERCY E LUCK & Co.
STOCKHOLM.

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmes och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda vägsom för till verkligt varaktigt hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Lider Ni av åderförkalkning, allmän svaghet, blodbrist, högt blodtryck eller trög mage?

Drick då dagligen ett glas

KLOROFYNSALT

och Ni skall inom kort känna en utomordentligt god verkan.

BLADGRÖNA

(Chlorophyll, det gröna färgämnet i växternas blad) är vetenskapligt bevisat ett utomordentligt medel vid dessa sjukdomar.

Bladgrönan ingår som den viktigaste beståndsdel i **KLOROFYN**.

Klorofyn säljes å apotek, och de flesta specieri- & färgaffärer.

Pris pr fl. kr. 2:75, varav erhålles 50—60 glas.

Finnes ej varan å Eder ort rekvirera den direkt hos oss. 2 fl. franco.

Klorofynfabriken, Stockholm Ö.

SVENSKA ELDBEGÅNGELSE FÖRENINGENS BYRÅ

Norrmalmstorg 2 A, 2 tr., Stockholm. Öppen 10—1, 2—4, lörd.- o. helgdagsaftnar 10—2.

Eldbegångelser — Begravningsförsäkring — Medlemsamlingar — Urnor
Kolumbarienischer fr. 150 Kr.

Verkligt Hygienisk dambinda Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av Göteborgs Kem.-Tekn. Fabr., Göteborg Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vitvaruaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm & Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

Karina Bell om Oatine

»Jag kan rekommendera OATINE därför att den giver en frisk och klar hud.»
Karina Bell.

Kan varje kvinna bliva vacker?

Inte alla äga de klassiskt regelbundna ansiktsdragen, men det ligger inom möjlighetens gräns att bevara huden len, klar och vacker.

ETT GOTT RÅD:

Undvik tvål och vatten i ansiktet och kom ihåg den gyllene regeln, att huden blir vissen, torr och grov då man använder olika slag av crèmer, fettpuder eller irritationsmedel samt vid all överbehandling.

Oatine-Snow är dag-crèmen, som gör huden vit och matt och är outhärlig som underlag för

OATINE-PUDER.

VARFÖR

använda 9 av 10 damer dagligen **Oatine?**

DÄRFÖR

att **Oatine** är en extrakt av ren havre tillsatt med alla de fina biämnena, som äro så outhärliga för Eder hud, den är föda och näring, den stimulerar och verkar adstringerande samt gör hyn silkeslen, klar och vacker.

Vid en lätt ingnidning med **Oatine** och avtorkning efter ett par minuter, avlägsnas allt damm och smuts, som lagrat sig djupt nere i de många millioner fina porerna, och kom ihåg att en *ren* hud är den första förutsättningen för en frisk, klar och mjuk hud.

Begär uttryckligen

Oatine **Oatine**
och **Snow**

och tillbakavisa allt annat, även om det framhålles som lika bra.

Namnet **Oatine** garanterar kvalitet. Varje förpackning innehåller skönhetsråd, följ dem noga. **Oatine** skyddar Eder hud mot höstens ostadiga och råa vindar.

Efter rakningen är huden ömtålig. Alla herrar böra därför använda

Oatine.

Oatine och **Oatine-Snow** fås överallt i burkar à Kr. 2:50 samt stor burk med tredubbelt innehåll à Kr. 5:—. I tuber à Kr. 1:25 och 2:50. I lyxförpackning till samma pris.

Tillerkänd 10 Grand Prix och Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B.
London - Paris - Köpenhamn - Stockholm

Fås i Finland i Parfumerie Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors.

Ressällskap.

Ung flicka som ämnar studera vid Lycéet i Tours önskar resällskap. Referenser givas och önskas.
Första oktober.

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Diverse frågor.

N:r 54. 1) Snälla fru skönhetsdoktor, hur få min näsa, som är ganska lång, mindre? Finns det någon massage eller formare, som vore lämplig?

2) Finns det något blekningsmedel för hår (ej vätesuperoxid)? Är ej kamomill lämpligt, och hur bör man förfara härvid?

3) Hur bör man förhindra hår att växa igen (i ansiktet) sedan man avlägsnat det?

Svar: 1) Att göra en lång näsa kortare är omöjligt, såvida man ej vill underkasta sig någon slags plastisk operation.

2) Se sv. på fr. 47 i n:r 31. Att taga komomill i sköljvattnet efter tvättning håller håret ljus och är på samma gång stärkande.

3) Intet annat medel än elektrolys utrotar fullständigt hår i ansiktet. Alla andra medel måste upprepas när håren åter visa sig.

Överflödig fetma.

N:r 55. Hur skall man på ett effektivt och ofarligt sätt få bort överflödigt fett på armar och mage?

Svar: Beakta svaret på frågan 56 och gör dessutom följande rörelse, som borttager överflödigt fett: Drag in magmusklerna, andas in djupt, medan ni höjer armarna över huvudet tills tummarna mötas, och böj kroppen bakåt så långt som möjligt. Återta den upprätta ställningen, och medan ni andas ut för ni armarna ned framåt, tills fingertopparna vidröra golvet. Rörelsen utföres långsamt och upprepas några gånger å rad.

Ögonhår och ögonbryn.

N:r 56. Snälla Idun! Vore så tacksam om Idun ville säga mig hur jag på kortast möjliga tid skall få svarta ögonhår och ögonbryn. Vill ej använda ögonbrynsstift.

Rött hår.

Svar: Såsom förut är påpekat är det ej möjligt att på kort tid utan färgmedel få ögonhår och ögonbryn mörka. Svarta böra de ej vara till rött hår, hellre mörkbruna. — Om ni har tålmod och ihärdighet, så kan ni så småningom få ögonhåren och ögonbrynen mörkare genom att pensla dem med ricinolja. Tag något av oljan på en helt liten mårhårspensel, som avstrykes mot flaskans kant, och se till att intet kommer in i själva ögat.

Fylligt ansikte.

N:r 57. Hur få bort mindre klädsam fyllighet i ansiktet — jag är för övrigt mager?

Fox.

Svar: Gymnastiska rörelser, om de utföras varje dag, utjämnar ojämt fördelade fettbildningar, och särskilt för alltför fylligt ansikte och bakparti rekommenderas huvudrörelser, såsom kastningar med huvudet alternerande åt båda sidorna samt huvudrullningar några gånger åt vardera hållet. Det skadar ej heller att massera ansiktet efter tvättningen om aftonen med strykningar uppåt och utåt.

Tjocka ben.

N:r 58. Kan Idun ge mig ett råd, hur jag skall få mina ben smala. Hela kroppen för övrigt är smal, men benen äro hemskt tjocka. Helst ett så billigt medel som möjligt.

Tjockbent 17-åring.

Låt erfarenheten råda

och använd Tre Ess till bordet, till matlagningen och till baket.

Hundratusentals husmödrar äro ense om, att det fullständigt ersätter det dyra mejerismöret.

Tre Ess

Smakar Som Smör

Margarinfabrikernas

Försäljnings A.-B.

Hur man lägger in

Kron-gurkor

(Saltgurkor)

Gurkorna sköljas och borstas försiktigt rena, varefter de få under 10—12 timmar ligga i friskt vatten. De få sedan rinna av på dubbellagd duk. Till varje 50-tal medelstora saltgurkor, 8—12 cm., beräknar man knappt 1 liter Kronättiksprit, utspädd med 6 å 7 liter friskt vatten. I denna blandning löses 7 å 8 hg. salt, 25 gr. alun, 25 gr. vinsten. Vid nedsaltningen inblandas litet pepparrot, några korn hel krydd- och vitpeppar, ek-, körsbärs- eller svarta vinbärsblad, dillkronor. Samtidigt som gurkorna borstas etc. lägges alun, vinsten och salt i det uppmätta vattnet för att smälta.

Se noga till
att Ni får

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning.

Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Svar: Se rådet om gymnastik i föregående svar. Skaffa er så en massagerulle och använd den på benen. Behandlingen sker nerifrån och uppåt 1 å 2 gånger om dagen. Fru Skönhetsdoktor.

Det var synd om den franska flygfilmerna "Duell" på Röda Kvarn, att den rullades omedelbart efter Nobilefilmen. Kontrasten mellan den grymma, logiska och gripande verkligheten och den svaga, ologiska och bleka konstruktionen blev pinsamt stor. För övrigt var filmen nog inte svagare än andra dussinfilmerna — om nu det skall vara försvar — fränsett att tekniken brast ideligen och att Mady Christians var hoppöst litet vuxen sin uppgift. Gabriel Gabrios stramt behärskande mimik gav största behållningen.

*

"Kungen av Klondyke", Skandia, hade kunnat bli något, om regissören stannat bland det bistra snölandskapets folk och inte släpat Milton Sills med till Fransiscos dollarmiljö, där han passade synnerligen illa. Överdriften och ologik drogo ned filmen, som dock till en del räddades av Milton Sills erkända talang att förkroppsliga den manliga come-along-typen.

FRÅGOR OCH SVAR!

Kvinnornas hus.

Fråga: Har kvinnornas hus i Stockholm blivit verklighet? Har tänkt resa till Stockholm och i så fall bo där. Finnes plats för icke delägare, och hur är adressen? Man bor och äter väl på samma ställe?

Norrbottnen.

Svar: Kvinnornas hus har delvis förverkligats i Årstaklubben, Smålandsgatan 20. Fullständig hotell- och restaurangrörelse, öppen även för icke klubbmedlemmar.

Sjukvård.

Fråga: Har hört sägas att Svenska Röda Korset anordnar avgiftsfria sjukvårdskurser (aftonkurser). Vad fordras för att få delta i dem? När börjar sådan kurs och hur länge pågår den?

En som vill delta.

Svar: En sådan aftonkurs i sjukvård börjar först i början av oktober. Den pågår i 17 dagar med 2 timmar 2 gånger i veckan och kostar 15 kr.

För anmälan och närmare upplysningar om tiden m. m. torde ni i mitten av september vända er till Direktoren I, Karlavägen 36.

Av gammal släkt.

Fråga: 1) Vem var Geoffroy de la Tour d'Auvergne, duc de Bouillon — han förefaller ha levat på 1600-talet — och vad är rätta översättningen på "Hic a fulmine tutæ", vilket tycks ha varit hans valspråk? Vore dessutom tacksam att få några närmare data ur hans liv.

Fox.

Svar: Släkten de La Tour d'Auvergne härstammar från 1200-talet och delade sig i flera grenar, varifrån även utgingo hertigar av Bouillon. Någon de La Tour med förnamnet Geoffroy tycks ej särskilt ha utmärkt sig, men väl Godefroy de Bouillon, anföraren för det första korståget (1058—1100).

Den latinska sentensen är knappast möjlig att översättas så som den nu står, men om sista ordet utbytes mot tutus, kan den betyda "Här är jag säker för blixten".

Biografiska arbeten.

Fråga: Undertecknad vore synnerligen tacksam om någon ville giva anvisning på böcker eller tidskrifter på svenska, tyska eller franska, norska, danska, med goda, roande, lärorika berättelser (även humoristiska) eller beskrivningar över stora mäns och kvinnors liv, lämpliga att i berättande form delgiva ungdom för att höja dess kunskap och karaktär.

Ungdomsvän.

Svar: Här några böcker, som kanske äro lämpliga: Ernst Beckman: Minnesbilder. Elias Grip: Sin egen lyckas smed och Svenska märkesmän. — Ellen Fries: Märkvärdiga kvinnor. — Mathilda Malling: Många damer och en man. — Sil-Vara: Engelska statsmän, övers. från tyskan. — Walter Lefferts: American Leaders. — Prosper Mérimée: Portraits historique et littéraires.

Kurselev.

Fråga: Har läst svar till E. H. 1928 i sista numret av Idun angående barnmorskeutbildning, men skulle gärna vilja veta vilken ålder man ej får överskrida för att bli antagen som elev?

Göteborgska.

Svar: Vid ansökans inlämnande bör blivande elev ha fyllt 21 år och ej ha överskridit 35.

Aluminium.

Fråga: Är det skadligt att vid bärkokning, sylt och saftning använda aluminiumkärl? Har hört sägas att de innehålla något för kroppen skadligt ämne.

Tvivlande.

Svar: Någon nämnvärd skada kan ej uppstå av aluminiumkokkärl, då de sedan årtionden tillbaka utan olägenhet varit använda såväl till syltning som till annan kokning.

Gobelinvävnad.

Fråga: Skulle Idun kunna upplysa mig om det finns gobelinväverier i Belgien, Frankrike eller Italien. Skulle så gärna vilja komma på ett sådant helst mot betalning förstås. Skulle vara mycket tacksam om Ni kunde rekommendera mig till ett nämnt gobelinväveri.

1928.

Svar: I allmänhet är det ytterst svårt för en utlänning att som elev komma in i något gobelinväveri utomlands. Dock har det förekommit vid gobelinfabrikerna i Paris (Les Gobelins). Men det går endast genom förmedling av svenska ministern därstädes, och ett oeftergivligt villkor är att kunna franska språket.

Om det endast är fråga om att lära gobelinvävnad, har ni ju utmärkt tillfälle därtill hos Handarbetets vänner i Stockholm eller hos fröken Fjæstad i Arvika.

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro

Hoita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

Fabrikanterna säga...

NI HAR SÄKERT sett fabrikanternas etiketter på silkesstrumpor, blusar, jumpers, handskar och underkläder av alla slag. Här i landet användas hundratusentals dylika etiketter och miljoner över hela världen. På alla står det: "TVÄTTA

DETTA MED LUX". Fabrikanten handlar i eget intresse. Han vet faktiskt vad som är bäst för hans artiklar. Varför inte följa hans råd?

Det lönar sig!

Tillverkas av: A.-B. SUNLIGHT, Nyköping.

H. D. 510 a.

Klädsömnad.

Fråga: Var kan man i Malmö eller Köpenhamn utbildas till finare klädsömnad? Finns där någon skola eller dylikt, jämförd med Birgittaskolan, Femina etc.

Skånska.

Svar: Någon dylik skola i Malmö känna vi tyvärr ej till. Den bästa skolan i Köpenhamn är för finare klädsömnad *Den Suhrske Husmodersskole*, (afdeling för Kjölesyning, Fru Holsted), Pustervej 3. Undervisningen börjar den 4 sept. Andra skolor äro: *Dansk Kunstflöjdsforening*, Gotersg. 135, och *Tegne- og Kunst-Industri-Skolen for Kvinder*, V. Boulevard ro.

Jubileumsfrimärkena. Generalpoststyrelsen har nu till centralkommittén för 1928 års jubileumsinsamling inlevererat kronor 26,099:40 utgörande det kommittén tillkommande belopp av jubileumsfrimärkenas försäljning under tiden 16-30 juni.

Försäljningen av dessa frimärken pågår som bekant alltfjämt å alla postanstalter. Med hänsyn till det behjärtansvärda ändamålet med jubileumsmedlens användande, kräftsjukdomarnas bekämpande i vårt land, är givetvis ett allmänt begagnande av dessa märken synnerligen önskligt.

Burfågeln.

En historia från Sydafrika.

Av Francis Brett Young.

(Forts. fr. n:r 33.)

Han var alltfjämt omtöcknad, men åtminstone så pass klar, att han kunde taga sig fram till närmaste gård och anmäla brottet. Bonden var medlem av Landrostsdombstolen och i stället för att få tack, blev Crang häktad. Allting talade emot honom. Kaffrerna vittnade. De hade hört buller som av en strid under natten. Och han var en misstänkt figur, en engelsman, som var på väg till diamantfälten med en riklig summa pengar på fickan. Och hade varit så drucken, att han inte visste, vad han gjorde. Det var tur, att de inte togo det som mord. Fem år i kedjor och inte en enda vän i hela landet. — Om bara inte kedjorna vore, sade han, skulle jag kunna hårda ut.

Alla pojkar ha ett utpräglat sinne för rättvisa. Jag trodde på honom. Han grät som ett barn, då han berättade sin historia och jag grät också. Den kvällen hade jag en scen med far, berättade hela Crangs historia och fick först ett gott kok stryk, därför att jag talat med honom, men sedan sade far, att han skulle undersöka saken. Och det gjorde han. Det visste jag, att han skulle göra, och jag väntade lugnt på resultatet.

Den veckan träffade jag Crang bara ett par minuter. — Jag har talat med far, sade jag. — Gud välsigne dig, sade han, det var mer tur med det där fågelboet än med något annat jag tagit.

Dagen därpå kallade far mig till sig. — Charlie, sade han, jag har undersökt den där Crangs sak, och det finns en möjlighet, att han talat sanning. Jag har skickat efter handlingarna i hans mål från Bloemfontein. Far gick direkt till gubben Rensburg och framlade fallet för honom. Så fick han honom att rida med sig till *tronken*. De talade tillsammans med Crang, hörde honom berätta sin historia och överlade. Min far påpekade för Rensburg, att Crang var den enda vita på stället och att det inte var rättvist att länka honom tillsammans med en kaffer och låta honom misshandlas av en usling. Rensburg insåg detta argumentets styrka, i synnerhet sedan far sagt honom, att detta var sattet att låta kaffrerna känna sin överlägsenhet. De gjorde upp det hela så att min far tog på sig ansvaret för Crang. Crang svor på heder, att han inte skulle försöka rymma, om han fick kedjorna borttagna och fick sova i sin egen svinstia. Och nästa gång de kommo till dammen, fick jag se Crang utan kedjor.

Han fick ett ögonblicks frist, så att han kunde tacka mig. — Å, Charlie, det är som i himlen. Jag

skall aldrig glömma dig så länge jag lever.

Och så gick tiden. Vi träffades och talades vid var lördag, ibland blev det bara en viskning. Vid den tiden hade jag bestämt mig för att bli sjöman själv. Det var en härlig tid! Crang blev nog misshandlad av vaken, fastän han sluppit kedjorna, men han klagade aldrig. Han hade mer än ett tillfälle till flykt, men använde dem aldrig för det hedersord han givit far.

Men över oss föll ett hårt slag. Min far dog. Det var det värsta, som hänt mig i mitt liv, men jag blev en man av den erfarenheten. Jag var femton år gammal och ende sonen. Vi hade bara gården att leva av, och jag måste taga allt på mig. Jag var stor, vuxen för mina år. Och vad mera var, far hade goda vänner, så att när det gällde att sälja, kunde de hjälpa mig med varorna eller låta mig få ett tillfälle, om jag ville köpa. Det steg mig litet åt huvudet, det måste jag säga, men jag arbetade som en slav i alla fall. Det kunde gå veckor, utan att jag träffade Crang. Men en eftermiddag mötte jag honom i vår gamla fruktträdgård, och jag blev förskräckt över hans utseende. Han hade fallit av till en skugga. Näsan såg ut som en fågelnäbb och ögonen voro insjunkna. — Ja, Charlie, sade han, du har allt glömt mig nu. Jag rodnade or-

Läckra kex och kvinnor ha vi ingen brist på i Sverige.

Örebro
KEX

ten

DEN DAM

som ämnar köpa korsett, höfthållare, underkläder, strumpor, handskar eller vantar torde besöka Twilfit, Nybrogat. 11, Sthlm, som tillfölja sin specialité för dessa artiklar kan uppvisa det största urval till billigaste priser.

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Stränga prov och teknisk sakkunskap fällde utslaget

I skarpaste konkurrens med andra världsfabrikat ha nyligen Viking-uren (Cortébert) antagits av de italienska statsjärnvägarna. Ingenjörer och urmakareexperter voro i denna tävling så noga, att t. o. m. välkända ur kasserades på grund av konstruktionsfel.

Endast de skickligaste fackmän kunna avgöra en dylik sak. Vikingurens triumf bekräftar blott de svenska fackmännens omdöme om de nya Viking-uren.

Samma kvalitet-Vikingur, som järnvägarna antagit, säljes av de flesta urmakare.

Herrur, silver Kr. 45 o. högre, 14 kar. dubbelboett, Kr. 150 o. högre, 14 kar. öppet Kr. 120 o. högre. Armbandsur, olika prislägen.

dentligt. Jag hade inte precis glömt honom, men inte gjort mig något besvär med att söka upp honom. Han kom närmare och jag fick syn på ett blått öga och blåmärken vid tinningen. — Vad har du varit ute för? sade jag. — Å, det är den där fördömde zulun, säger han. Han är över mig som en ulv, och det är alla de andra nigrerna också i tronken. En enda kan inte hålla tjugu stycken stånge, och din snälla far är borta nu, jag har det sämre än någon-sin.

Han kom alldeles inpå mig. Jag gav ett löfte till din far, Charlie, sade han. Du kan inte säga annat än att jag hållit det. — Ja, nog har du hållit det alltid, sade jag. — Och nu är han död och borta, fortsatte han, men löftet finns kvar det! Jag vill inte kasta någon skugga på hans minne. Men så mycket säger jag dig. Det är slut med mig. Jag kan inte stå ut längre. Nu är det du, som ärvt din fars löfte, tycker jag. Om du vill binda mig vid det, så är jag bunden. Men om du löser mig från det, så rymmed jag. Jag tror nog jag vet hur det ska gå till.

Jag kunde ingenting säga. — Jag ska fråga mor, sade jag. — Nej, för Guds skull, säger han, gå inte och dra in en kvinna i det här. Säg mig bara en sak, är jag löst från mitt ord?

— Ja, sade jag, så vitt på mig beror är du fri.

— Gul vare lov, att du har heder i kroppen, Charlie, sade han, och klämde kraftigt min hand. Och så är det en sak till. Vill du hjälpa mig?

Ja, det var en fråga. En femton års pojke har inte mycket sinne för lagar och sådant. Jag sade ja med detsamma och frågade vad jag skulle göra. Inte mycket, sade han. Bara ge mig en kartskiss över trakten och anvisa mig ett ställe, där jag kan ligga lugnt över natten. Så ber jag dig lägga ut litet mat och en omgång av din fars kläder. Det är allt.

Sedan hade vi ett samtal om landets läge och Caledon-flodens lopp. Han hade tänkt ut, att han skulle ut ur Fristaten så fort som möjligt och floden var gränsen mellan den och Kapkolonien. Vi bestämde att han skulle kunna stanna över natten i en poppel-lund vid andra ändan av vår dalgång, en fyra mil ovanför dammen. Förr låg där en boergård, men folket hade dragit norrut med sina vagnar, som de brukade, och stället var övergivet och förfallet. Ovanför dammen höjer sig berget ganska brant, nästan som en klippa och vi bestämde, att jag lördagen därpå skulle gömma litet kläder och mat uppe på höjden. — Resten sköter jag, sade Crang, då den där zuluskurken kom fram i detsamma.

Lördagen kom med en brännet morgon, jag gömde kläderna och maten högst upp på klippan, som vi hade överenskommit, och så väntade jag i buskarna på andra sidan. Eftermiddagen var lika glödande. Fångarna kom och gjorde sitt påtaga arbete. Så drevo de båda vakterna dem ned till dammen. De började klä av sig till badet Och där låg jag och iakttog Crang Han var som ni kommer ihåg, den enda, som inte hade kedjor.

Han gjorde sig ingen brådska med badet. Jag såg på avstånd hur han smög sig omkring dammen som en hund på spår och sneglade på zulun med bössan. Det var det bästa spel jag någonsin sett. Då den andra vakten såg fångarna i vattnet, kunde han inte motstå. Han klädde av sig, och gick i, medan zulun satt och såg på. Han låg utsträckt på marken med bössan på en sten ett par meter ifrån. Jag såg hur Crang lurade på den där bössan som en

Varje Kvinna

vet, att överflödigt hår förtägar hennes charme samt finheten och mjukheten i hennes naturliga rörelser. Hon förmimmer andras blickar och känner sig bunden. Huru man skall befria sig från en sådan hårväxt är ett problem, som sysselsätter många. Rakknivar endast resultera i att håret växer fortare och grövre och vanliga hårborttagningsmedel äro ofta mycket obehagliga att använda. Tusentals damer hava funnit, att Veet är det idealiska medlet för att avlägsna sådan missprydande hårväxt. Ni har endast att påstryka denna parfymerade, sammetslena crème som den kommer ur tuben, vänta några minuter, skölja bort den, och håret är försvunnet. Tillfredsställande resultat garanteras eller pengarna återbetalas. Veet kostar kr. 1:75 och kr. 3:25 per tub. Att tillgå hos alla hårfrisörkor, parfymaffärer, kemikaliehandlare, apotek etc. Generalagenter: Eneqvist, Holme & Co. A/B, Vasagatan 15-17, Stockholm.

"BABYUTSTYRSLAR"

verkl. förstkl., kompl. utst. kr. 7, extra fin kr. 9, lyxutf., handarb., kr. 12, bär-mantel kr. 3, d:o m. handarb. kr. 4:50. Lakan o. örngott av noblessväv, äkta knyppl. spetsar kr. 7. Mönster följer. Clara Lindqvist, Kvarng. 20, Borås.

Skolkängor

randsydd, av svart box-calc. Bekväm modell.

^{25/27} ^{28/30} ^{31/33} ^{34/36}

11.75 13.— 14.50 16.—

Barnlägsko av brun box-calc, "Wing-foot" gummisula och gummilack. Synnerligen slitstark.

12.— 13.50 15.— 16.75

OSCARIA

Stockholm: Hamngatan 38, Kungsgatan 68, Nybrogat. 10, Tegnergat. 9, Storgat. 25, Roslagsgat. 11, Folkungagat. 100, Götgat. 34, Upplandsgat. 6, m. fl. platser landet runt.

DEN VÄRLDSBERÖMDA

MEY-KRAGEN

Varje förständig husmoder ser till att herrarna i hemmet använder den förnämsta kragen.

MEY-KRAGEN

fyller de allra högsta anspråk, dessutom bortfaller alla kostnader och besvär med tvätt och strykning.

Broschyr på begäran gratis och franco. 2:ne provkragar mot 60 öre i frimärken. — Prova Meykragen och kragfrågan är löst för all framtid. Aterförsäljare antagas på alla platser där vi ej äro representerade.

Pris pr duss. Kr. 3:— för de dubbelvikta och Kr. 2:75 för de enkla. 35 olika modeller.

Till landsorten 3 duss. franco.

MEY'S STARKKRAGAR,

G:la Brogatan 32, Stockholm.

Se noga till att varje krage invändigt är stämplad "Mey & Edlich", endast då äkta.

hök, men zulun hade också ett halvt öga på den, och där var inget att göra. Det var verkligen besynnerligt — man kunde se, hur niggern låg i hettan och tänkte på det svala vattnet. Jag sade ideligen för mig själv: — Varför går du inte i, ditt svin! Det föreföll nästan, som om man skulle kunna få honom att gå genom att tänka det, om man så får säga. Crang, stackarn, måste ha tänkt precis detsamma som jag...

Så satte sig zulun plötsligt upp och började dra av sig rocken. — Nu sker det! tänkte jag. Gud, nu sker det! Crang drog sig litet närmare, och vakten frågade honom varför han inte tvättat sig enligt order. Crang smög sig bort igen. Jag hörde inte, vad han svarade. Zulun började riva sig på det nakna bröstet med naglarna som en stor apa. Så reste han sig och gick fram till vattenbrynet.

Det gick alltsammans på en sekund. Så fort som han vände ryggen till, var Crang på bössan. Zulun vände sig om. Nu mördar han honom, tänkte jag, och om det blir så, är jag med om det. Crang var en vit. Men det behövdes inte. Crang svängde bössan i luften och lät den falla mot en sten, så att kolven splittrades i tusen bitar. Det var hans plan! Det enda han var rädd för var bössan. Annars visste han, att de inte kunde fånga honom. Han satte av som en blix, zulun efter Uppför berget, över stenarna — jag har aldrig sett någon klättra som han i hela mitt liv, och zulun var nästan lika styv som han. Det var ganska jämt spel, ty stackars Crang var svag av undernäring. Högst uppe vann zulun på honom. Crang stannade och tog upp en väldig sten. — Ditt svarta svin! skrek han, om du rör dig en meter till, slår jag ut din usla hjärna på dig! Han var i stånd till det, och det förstod zulun. Han stannade och Crang rusade uppför bergväggen som en tokig klippkanin. Och där stod jag och hade glömt, att jag inte fick synas rakt upp i buskarna och skrek så mycket jag orkade: Heja, Crang, heja!

När jag kom hem på kvällen, var jag så fylld av detta, att jag ville ha någon att tala med, men det fanns ingen annan än mor, och det tordes jag inte. Hon var för god. Morgonen därpå i gryningen red jag till det ställe, där jag gömt kläderna. De voro borta. — Nå, nu är det över, tänkte jag. Och Crang ser jag inte mer i detta liv.

Men det blev inte så. Ett par år framåt tänkte jag ofta på honom, men sedan glömde jag alldeles bort honom. Det hände så mycket de där åren.

Vi sålde gården och huset vid Smitsdorp och flyttade till ett ställe sexton mil från dorpen. Då jag var aderton år, förälskade jag mig för första gången, och då har man nog att tänka på.

En kväll — jag skulle kunna säga vad det var för ett år, — gick jag och plöjde. Det var ingen sån där modern traktor på den tiden! Jag hade skickat bort nigrerna från åkern och gick på med plöjningen själv ända till solnedgången. Jag ville sluta en åker, och medan jag plöjde, gick jag och tänkte på Bessie, så att jag nästan inte visste, vad jag gjorde. Jag gick runt åkern oupphörligt, och i solnedgången var det bara en smal remsa kvar. — Ja, tänkte jag, det är så gott att sluta medan man håller på. Det var mänsken, förstär ni. Och jag gav gamla Scotland en pisksnärt och sa till honom, att han fick hålla på tills det blev färdigt. Man kunde tala till den där oxen som till en hund.

Hela sista halvtimmen såg jag, att det var någon, som stod och

Bliv rask

Bevara hälsan.

En hälsokälla i vart hem.

Vetenskapen gör ständigt nya framsteg.

Berömda hälsokällor i utlandet ha som bekant bragt vederkvickelse och hälsa åt tusenden och åter tusenden av lidande människor. De två faktorer, som åstadkommit detta, äro i kallvattnet befintliga mineralsalter och radium.

En sådan hälsokälla kan var och en nu inreda åt sig i sitt hem genom att köpa ett glas Miradium-salt, vilket just innehåller dessa båda faktorer i form av de mest verksamma mineralsalter och äkta radium i vetenskapligt avpassade doser. Ett glas Miradium-salt A innehåller 2500 mache-enheter = 250.000 volt-enheter äkta radium, vilket svarar mot över 200 liter av det hälsobringande radium-vattnet från utlandets berömdaste hälsokällor.

Använd Miradium-salt mot gikt, ischias, blodbrist, nervsvaghet, åderförkalkning, magåkommor och ålderdomssvaghet samt för blodet, aptiten och matsmältningen. Tag en kur vart år och bevara hälsan. Rekommenderas av läkare och användes på sjukhusen. Miradium-salt, Miradium-pastiller och Miradium-tabletter å kr. 6:50 pr glas fås på apoteken. Skriv till Miradium-officinen A/H. Apoteket Vasens Apoteksvarucentral, Vitrum, Stockholm 1, efter radiumbroschyren, som sändes fullkomligt gratis.

GRAZIA BYST-CREME

Epokgörande fransk vetenskaplig uppfinning för bystens snabba utveckling, fasthet och formfulländning. Genom digivning etc. förslappad byst återställes!

Enastående resultat!

Exp. absolut diskret utan avsändare med utförlig beskrivning mot Kr. 5:— Postförskr. Kr. 5:50.

Ensamförsäljare för Skandinavien: GRAZIA IMPORT, Malmö 1.

Res

med

med

TIDANS
Unica
RESEFFEKTER

såg på mig vid kanten till ploglandet. Jag lade särskilt märke till honom, därför att det kunde gå sex månader på vår gård, utan att vi såg någon främmande. Då jag slutat, lät jag plogen stå där den stod och började driva hem oxspannet, men då kom han fram till mig. En liten karl helt svartklädd som en handelsman med rund hatt på huvudet och en väska i handen. Han kom fram och lyfte på hatten. Jag trodde han ville sälja något och skulle just avvisa honom. — Är det här herr Charles Murray, säger han. — Det är mitt namn, säger jag. — Jag vill lova, att du har vuxit, sa' han.

Jag skrattade — och vem kan det här vara? frågade jag.

— Kommer du inte ihåg mig? säger han. — Nej, det gör jag inte sade jag. Då tog han av sig rocken och drog upp skjortärmarna med utsträckt arm. Jag trodde karlen var galen. — Titta på det här, sade han. Då såg jag, att han var tatuerad med en stor drake. — Gud, sa' jag, det är Crang! — Crang är det, sa' han. Jag tänkte nog du skulle komma ihåg mig, pojke. Jag tog honom i armen. — Kom nu med mig hem och få litet kvällsvard, sade ja. Nej, gosse, säger han. Det vågar jag inte. Det här är Fristaten, och det finns en häktningsorder mot mig här alltså. Men nog ville jag prata lite vid dig i alla fall.

Och då lät jag oxarna beta och vi satte oss i gräset och talade i mänskenet. Det var en underlig historia han berättade mig. Sedan han räddat sig undan vakten den där lördagseftermiddagen, hade han begivit sig till poppellen, där vi kommit överens om att han skulle gömma sig. Mitt i natten kom han tillbaka efter kläder och mat. Och så hade han otur. Jag sade ju, att kläderna var gömda högst upp på en klippa. Ja, i mörkret förlorade Crang fotfästet och föll ner för en brant tjuugu fot och bröt armen. Det var just en skön historia för den, som var så försvagad som han. Men han härdade ut, fick tag i kläderna och natten därpå släpade han sig ner till Caledonfloden. Där hade han otur igen. Floden var överfylld av vatten, och han måste simma över den med sin brutna arm. Han var väl nära nog död, när han kom till andra stranden.

Och nu kommer den underliga sidan av saken. Han måste ha armen botad, på ett eller annat sätt, men det fanns inget sjuk-

En dröm,

som varar hela livet är ett

Paradis Duntäcke

Elegant, lätt, smidigt, vackert. Det enda Duntäcket i marknaden, som är duntätt

J. Svensson & Bourghardt

GÖTEBORG. Grundad 1881. Fjädderrenseri, Tagelspinneri, Täckfabrik. Erhållas i varje välsorterad möbel- och sängklädersaffär.

Äntligen —

medlet mot transpirationens obehag!

Hittills har stark transpiration på sommaren varit en obehaglighet, som ständigt gjort den eleganta kvinnan osäker. Men nu har

Caprice

STRÖPULVER

kommit i marknaden. Genom sin vetenskapliga sammansättning är det på samma gång ett hygieniskt medel för kroppens vård och ett behagligt, svalkande skönhetspreparat. Borttager genast all obehaglig lukt och gör huden torr och glatt.

Observera priset: **75** öre.
I praktiska refracheuraskar!

Skulle Eder handlande icke ännu fått in Caprice ströpulver, insänd kupongen härbredd och vi sända Er en ask pr post.

PARFYMERI **F. PAULI** STOCKHOLM

Namn:
Adress: bifogar härmed 95 öre i frimärke och önskar få mig tillsend en ask Caprice Ströpulver.
Till Parfymeri F. Pauli A.-B. Stockholm.

hus närmare än i norra Aliwal och ni må tro mig eller ej, men det enda sjukhuset där var fängelset. Ur det ena fängelset och in i det andra. Vi skrattade hjärtligt åt det. Men det här var ett brittiskt fängelse och som himlen efter Smitsdorp. De skötte om honom ordentligt ett par månader och släppte ut honom botad.

Sedan gav han sig av till Port Elizabeth och fick något arbete. Han sparade lite pengar — Smitsdorp hade botat honom för dryckenskap för alltid — och satte upp en egen ved- och kolaffär. Han hade nog god förtjänst på det, det var lättare att förtjäna pengar på den tiden, men karlen kunde aldrig få diamantfälten ur tankarna. Och strax innan jag träffade honom, hade han sålt sin affär och dragit ut på vandring igen, men den gången tog han diligensen, som då för tiden gick mellan Port Elizabeth och Kimberley. Den passerade Smitsdorp, och då han såg den gamla tronken vid berget, hade han kommit ihåg mig och känt det som sin plikt att låta mig veta, att han levde och tacka mig. Det visar att det var en hyggelig karl, ty, som han sade, häktningsordern mot honom existerade alltså. Han gick till hotellet i Smitsdorp och där fick han veta, att vi lämnat trakten. Men det kunde inte hejda honom. Han gick dryga sexton mil över stock och sten för att träffa mig, och så fick han också tala med mig.

— Jag frågade, om jag skulle hjälpa honom med pengar, men då öppnade han sin svarta väska och visade mig, att den var proppfull med sedlar och guld. — Jag är rik, sade han, och i Kimberley skall jag fördubbla min rikedom. Det var underligt att se den lilla karlen med sin svarta väska försvinna i mörkret. Just då han nätt och jämt kunde urskiljas, vände han sig om och vinkade åt mig. Aldrig har jag känt så varmt för någon som för honom just då.

Det var det sista jag såg och hörde av honom. Han skrev al-

drig till mig från Kimberley. Kanske förlorade han alla sina pengar och skämdes över det. Kanske — men det vet jag inte — Kimberley på den tiden var det mest ohälsosamma ställe man kunde vara på, de fick ett slags malaria eller tyfus — det kallades grävningssfeber — och folk dog som flugor. Det var nog stackars Crangs öde. Hans mål i livet var att finna en oslipad diamant, och det är verkligen det bästa namn man kan ge honom själv.

Rosa Blomqvist flyttar från landet.

Höstens klagande violiner föder i Rosa melankoli när fuktig och frusen hon kämpar mot sjukan bland järnsäng och klädlår och — var är fikuskrukan?

BOKNYTT
Världslitteraturen, som sedan några år tillbaka — under redaktion av professorerna F. Böök och M. Lamm samt d:r Per Hallström — utges på Bonniers förlag, närmar sig sin fullbordan, och ett 40-tal av de planerade 50 volymerna ha nu utkommit. De senaste åro Defoe's odödliga *Robinson Crusoe* i en diger volym, översatt av Carl Björkman, samt Homeros' *Iliaden* i ny översättning av lektor Bernhard Risberg. Pris pr del kr. 6: 50.

Till Tolstojjubileet. Den 10 september går snart sagt hela världen att fira hundraårsdagen av Leo Tolstoys födelse. Som ett led i hyllningarna till den världsberömda författarens minne är den lilla, på Wahlström & Widstrands förlag utgivna levnadsteckningen "Grubblaren på Jasnaja Poljana", i vilken kyrkoherden teol. d:r Herman Neander ger en lättfattlig framställning av Tolstoys levnad och författarskap. Pris 3 kronor.

Två religiösa böcker ha utkommit på Wahlström & Widstrands förlag. Den ena, "Vem Jesus var och vad kyrkan har gjort honom till", är författad av den kände norske nyteologen Kristian Schjelderup, den andra, "Samtal över religionen", av lektorn vid Visby Högre Allmänna Läroverk Axel Hjelm, är ett försök att i dialogform ge en populär framställning av den kristna tros- och livsåskådningen. Pris resp. kr. 3:— och 3:75.

Sigtunastiftelsen, andra fullständigt omarbetade upplagan av rektor Manfred Björkquists redogörelse för stiftelsens verksamhet, har utgivits på Sveriges Kristliga Studentrörelses förlag. Pris 2 kronor.

BREVLÄDA
RED: S BREVLÄDA.
Owen Cliffords hjärtesuck har rört oss och skulle blivit införd om bara dess form varit lite smidigare. "Svenska." "Allt" var ingenting för oss och "Tröst" gjorde inte saken bättre. Homus. Nej tack. *Toujours*. Införes vid tillfälle. Ina. Tyvärr icke. "Ledsen" och "Ensam och hemlös" omdedjas uppge namn och adress.

Infört genom **Stockholms Läkareförening**

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.

Kursen, 2-årig börjar d. 15 sept. Prosp. på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Sthlm.

Professor PATRIK HAGLUNDS Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.

Sturegatan 62, Stockholm. R. T. 75025. N. 8301. För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman) Kurs i fysikalisk behandling: Massage, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling.
Hollandaregatan 3, Stockholm.
Begär prospekt. Tel. Norr 667.

En stor roll!

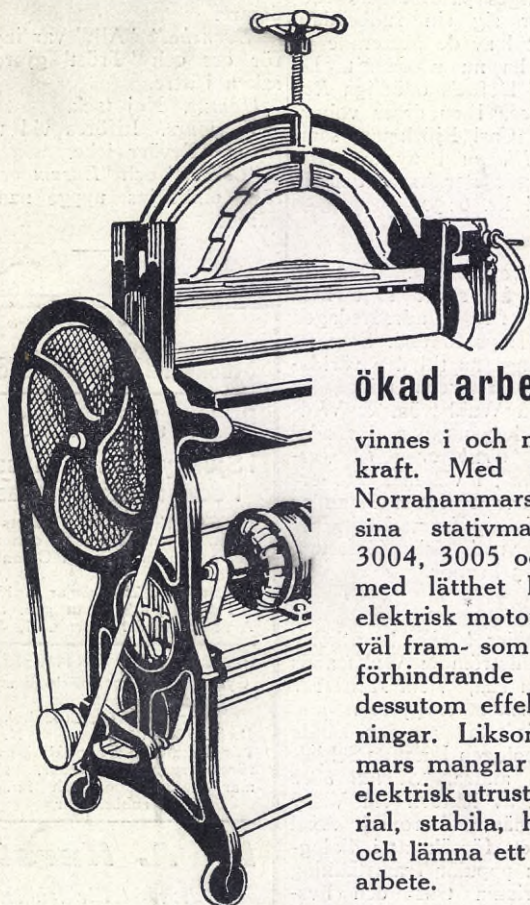
MANFREDO.

EN STOR ROLL:
spelar skokrämen för skodonens vård.
VIKING HÖGGLANSKOKRÄM
besitter alla fördelar.

Vem behöver
ej arbetslust
hela dagen?

Ät havregröt eller
havremustvälling till
första målet. Det bi-
drar högst väsentligt
till att behålla Er
andliga och kropps-
liga spänstighet ända
till sena aftonen.

Gyllenhammar

Avsevärt ökad arbetsprestation

vinnes i och med elektrisk drivkraft. Med tanke härför har Norra Hammars Bruk konstruerat sina stativmanglar n:ris 3003, 3004, 3005 och 3006 så, att de med lätthet kunna förses med elektrisk motor, utrustad med såväl fram- som backkopplare. Till förhindrande av olyckor finnas dessutom effektiva skyddsanordningar. Liksom alla Norra Hammars manglar äro även de med elektrisk utrustning av bästa material, stabila, hållbara, outslitliga, och lämna ett exakt och prydligt arbete.

Tid vinnes och pengar sparas med en

NORRAHAMMARS MANGEL
med elektrisk utrustning.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.

Vår specialkatalog å manglar sändes på begäran gratis.

Gurkos!
Gurkos!

hör ropen skälla
den skänker skönhet
åt alla alla.

Gurkostvålen den förnämna hudkrämtvålen med gurksaft bevarar huden frisk och är bästa medlet mot narig hy. Begär alltid GURKOSTVÅL och ej gurktvål.

A.-B. KRISTALLIN, MALMÖ.